

# Rechtskundig Weekblad

Verschijnt elken Zondag

Vereeniging zonder winstgevend doel

Abonnementsprijs: 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N<sup>o</sup> 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr. RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr. JOHN STOCKMANS

Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

## WERKAANNEMING.

Gebreken in den grond en in de fundeeringen. Wie is voor de gebreken in den grond en fundeeringen verantwoordelijk? Gebeurlijke mede-verantwoordelijkheid van bouwmeester en aannemer.

Rechtspraak en rechtsleer zijn het eens om den bouwmeester voor de gevolgen dezer gebreken aansprakelijk te stellen. Er bestaat nochtans geen eensgezindheid meer, wat betreft de gebeurlijke mede-verantwoordelijkheid van den aannemer.

Onbetwistbaar heeft de bouwmeester, die met het opmaken der plannen, met of zonder het bestuur der werken belast werd, voor eerste hoofdverplichting, de natuur van den grond zorgvuldig te onderzoeken en, in zijn plannen, de noodzakelijke fundeeringswerken te voorzien, geschikt om, gezien de grondgesteldheid, een sterk en duurzaam gebouw te dragen. De hoofdtaak van den opsteller der plannen bestaat in dit vooronderzoek, tot hetwelk er noodzakelijkerwijze dient overgegaan, ten einde instortingen of inzakkingen te voorkomen.

Het belang van dit vooronderzoek mag, door de bouwmeesters, niet onderschat worden. Indien de grond, waarop het gebouw opgericht wordt, den voldoende weerstand niet biedt, moet de bouwmeester sterkere fundeeringen of bijkomende versterkingswerken voorzien. Verwaarloost hij dit onderzoek, of bouwt hij met ontoereikende fundeeringen, dan is hij tegenover den bouwheer verantwoordelijk, daar deze laatste zich beroepen heeft op zijn wetenschappelijke kennis der bouwkunst (weerstand der materialen, natuur van den grond, enz.) en er aan den bouwmeester een schuld kan toegerekend worden.

Rechtspraak en rechtsleer zijn dienaangaande

eensluidend: de bouwmeester (of de aannemer, die als bouwmeester, plannen opmaakt) moet eerst en vooral de bodemgesteldheid grondig bestudeeren, en, naar den aard van den grond, de plannen opmaken en het bestek voorzien. Hij dient verantwoordelijk gesteld wegens alle tekortkomingen aan deze hoofdverplichtingen, al had de bouwheer zelf onvoldoende fundeeringswerken aangeraden, of bevolen of aan alle verantwoordelijkheid van den bouwmeester verzaakt: de openbare orde vergt, dat de gebouwen met alle waarborg van sterkte zouden opgericht worden. (1)

« L'étude de la nature du terrain et les calculs de résistance ne concernent que l'architecte; c'est à lui de remédier aux vices du sol, et aux dangers de la construction d'une usine d'un poids considérable en prescrivant des fondations d'une stabilité exceptionnelle. » (2)

Artikel 1792 B. W. B. hetwelk den bouwmeester verantwoordelijk verklaart voor de ongeschiktheid van den grond, legt hem den plicht op het terrein te onderzoeken, vooraleer zich tot bouwen te verbinden. Die bekendheid met de plaats is noodig, om zich in het werk, waartoe hij zich heeft verbonden, te kunnen gedragen naar de reglementen en voorschriften der overheden, om de dienstbaarheden na te leven, die het onroerend goed kunnen belasten, om noch de politiewetten, noch de wetten op de buurschap te overtreden, om de aanvullingen en uitgravingen bepaald te kennen, om de soort der

te gebruiken bouwstoffen en de manier om ze aan te wenden, te kunnen aanwijzen, om de algemeene kosten, die ten laste komen van den aannemer, te kunnen berekenen. De bouwmeester, die verzuimd heeft de verbintenissen zijner overeenkomst te vervullen, door de niet-naleving van de grondregels zijner kunst en van de voorschriften, welke hij gehouden is te kennen, is verantwoordelijk voor de fouten, welke hij in de uitoefening van zijn beroep begaat. (3)

« L'architecte, qui bâtit sur un sol humide et peu consistant un édifice, qui devrait imprimer au sol voisin une pression supérieure à la pression, qui a lieu dans la construction, d'une maison ordinaire, est responsable du dommage éprouvé par les vices de cette mauvaise construction. » (4)

De verantwoordelijkheid van den aannemer, voor de gebreken in den grond en de fundeeringen, is een twistpunt, althans wanneer bouwmeester en aannemer met de werkaanneming belast werden. Wanneer de aannemer de rol van een bouwmeester vervult, dan is hij ongetwijfeld verantwoordelijk voor de gebreken in den grond en in de fundeeringen. Daar de bouwheer hem alleen te werk stelt, heeft hij, gelijk een bouwmeester, voor allereerste verplichtingen den grond te onderzoeken, vooraleer het werk aan te vangen en zijn plannen volgens de grondgesteldheid op te stellen.

En l'absence d'un architecte dirigeant, l'entrepreneur a pour obligation d'étudier la nature du terrain sur lequel il doit ériger la construction et il lui incombe d'établir le dispositif des fondations. Sa responsabilité demeure entière, alors que l'ouvrage défectueux a été exécuté sous les ordres du maître de l'ouvrage et d'après un plan incomplet et irrégulier. (5)

Car l'entrepreneur savait qu'il ne pourrait compter que sur lui-même et que le plan même lui remis par le maître de l'ouvrage n'émanait pas d'un technicien.

Quand un entrepreneur travaille seul sur des plans fournis par le propriétaire et n'émanant pas d'un architecte, l'entrepreneur est responsable des vices du sol et de fondations, car il doit étudier la nature du sol. (6)

Maar veronderstellen wij, dat een aannemer werken moet uitvoeren, volgens plannen en onderrichtingen en onder leiding van een bouwmeester. *Zal de aannemer samen met den bouwmeester niet verantwoordelijk gesteld worden, voor gebreken in den grond en in de fundeeringen?*

*Volgens eerste stelsel*, dat onaanneembaar is, zou de aannemer, telkens een bouwmeester de werken leidt, van alle mede-aansprakelijkheid voor deze gebreken ontlast zijn. Artikel 1792 B. W. B. zou alleenlijk de bouwmeesters beoogd hebben. (7)

« L'entrepreneur, étranger au choix du terrain, qui se borne à élever une construction d'après un plan de l'architecte et sous direction et surveillance de l'architecte, ne répond que de la qualité des matériaux fournis par lui et de l'exécution défectueuse de ses travaux. » (8)

Dit stelsel is in tegenstrijdigheid met den geest der wet. Toen de wettelijke tekst gestemd werd, belaste men meestal een persoon met het oprichten van een gebouw. Deze persoon moest plannen en bestek opmaken, de werken uitvoeren en besturen. Hij werd soms « bouwmeester », soms « aannemer » genoemd en moest het gezamenlijk werk, in zijn geheel, uitvoeren. Later, en tot nu toe, werd gewoonlijk het bouwwerk aan twee vaklieden toevertrouwd: aan een bouwmeester voor de plannen, het bestek, de leiding en het bestuur der werken; aan een aannemer voor de uitvoering zelve. Elk heeft een bijzondere werkzaamheid en dienvolgens een bijzondere verantwoordelijkheid, naar verhouding met zijn bepaalde werkzaamheid.

Volgens een *tweede stelsel* — evenmin aanneembaar — bestaat er *gemeenschappelijke schuld* en verantwoordelijkheid: bouwmeester en aannemer zouden zich wetens en willens aan een gemeenschappelijke schuld plichtig maken, wanneer zij op slechten grond bouwen, zonder geschikte fundeeringen; hun verantwoordelijkheid onverdeelbaar zijnde, zouden beiden — de opsteller en de uitvoerder van gebrekkige plannen — solidairlijk voor de gebreken in den grond verantwoordelijk zijn. (9)

*Derde stelsel*. — Hoe ongelooflijk ook, werd het tegenovergestelde stelsel insgelijks voorgehouden: de bouwmeester zou van alle verantwoordelijkheid voor gebreken in den grond onlast zijn, telkens er een aannemer is, omdat de bouwmeester slechts theoretische kennis moet bezitten, en feitelijk de natuur en den weerstand van een bepaalden grond niet kent. De opbouwer (aannemer) zou zich zelf praktische gegevens moeten aanschaffen. Deze alleenstaande theorie is louter onzin; de bouwmeester, die de noodige theoretische kennis der bouwkunst moet hebben, heeft voor hoofdzakelijke verplichting deze toe te passen op het terrein zelf zijner werkzaamheid, die niet louter speculatief mag zijn.

Eindelijk hebben wij het *vierde stelsel*, voortvloeiend uit de algemeene rechtsprincipiën, die hier voren uitgelegd werden: bouwmeester en aannemer zijn elk verantwoordelijk in de mate van hun respectieve werkzaamheid, volgens de verplichtingen van hun ambt. (10)

Het onderzoek naar de grondgesteld, noodig tot de vestiging der fundamenten, is de hoofdverplichting van den bouwmeester — en niet van den aannemer.

De bouwmeester dient dan ook hoofdzakelijk en

vooreerst voor deze gebreken verantwoordelijk gesteld. De aannemer kan, nochtans, in een min of meer groote mate met hem verantwoordelijk gesteld worden, telkens de gebreken in den grond of in de fundeeringen klaarblijkelijk moesten uitschijnen aan een aannemer, bevoegd in zijn vak.

De feitelijke omstandigheden zullen den graad der verantwoordelijkheid van den aannemer grootelijks beïnvloeden. De rechtbanken hebben zijn medeverantwoordelijkheid aangenomen, wanneer bedoelde gebreken hem niet konden of mochten ont-snappen, of wanneer hij 't zij wetens en willens, 't zij op lichtzinnige wijze, op onvoldoende grondvesten gebouwd heeft, in strijd met de gewone regels der bouwkunst.

De openbare veiligheid vergt, in deze gevallen, dat hij zich niet medeplichtig make met den bouwheer, aan een gebrekkigen bouw, die hij weet de vereischte sterkte niet te zullen hebben. (11)

Wanneer de grond *klaarblijkelijk* van slechten aard is (b.v. aan inzakkingen blootgesteld) is het hun beider beroepsplicht de fundeeringen in te richten met al de behoorlijke voorzorgsmaatregelen: zooniet, is hun gemeenschappelijke verantwoorde-lijkheid toepasselijk in een min of meer groote mate, ter beoordeeling der rechtbank.

De rechter kan zelfs de verantwoordelijkheid voor de geleden schade tusschen eigenaar, bouwmeester en aannemer verdeelen, in de mate hunner respectieve schuld, zoo b.v. indien bouwmeester en aannemer, om kosten te besparen, onvoldoende grondvesten gebouwd hebben, doch nadien, bij de eerste scheuren, den eigenaar ervan verwittigd hebben, en deze laatste hun minnelijke voorstellen van de hand wees. (12)

Men dient nochtans de taak van den aannemer, dienaangaande, niet te overdrijven: wel moet hij de uitvoering weigeren van alle werken, die hij als gebrekkig beschouwt, gezien de grondgesteldheid; maar zijn kennis op dit wetenschappelijk gebied wordt zoo hoog niet geschat als deze die men van een bouwmeester eischen mag.

Zoo heeft een arrest van Brussel (13) het ambt van den aannemer, in een bepaald geval, als volgt:

« Les calculs difficiles de la résistance des matériaux, dépassant les connaissances d'un entrepreneur, c'était à l'architecte de faire l'étude attentive de la nature du terrain, de déconseiller de bâtir une usine d'une élévation et d'un poids si considérable et une ajoute à une maison sur un sol aussi mauvais ou de remédier aux vices du sol en prescrivant des fondations tout à fait exceptionnelles. Le directeur des travaux était seul à même d'en apprécier l'influence. »

Delvaux treedt deze zienswijze volkomen bij:

« Si le vice du sol et des fondations est difficile

à apercevoir, si la nature du sol et les circonstances étaient telles que les fondations exécutées pouvaient paraître suffisantes à un entrepreneur, ayant les connaissances moyennes de son état, il nous paraît incontestable que sa responsabilité ne saurait être engagée. Ainsi, en matière de travaux publics, souvent extrêmement compliqués et dont la conception impose aux ingénieurs des administrations de longues et difficiles études, où l'entrepreneur travaille sous la surveillance constante des agents de l'administration, où il a pour devoir d'exécuter leurs ordres, il serait inique de mettre à sa charge la responsabilité des vices du sol. Un pareil constructeur doit être considéré moins comme un entrepreneur soumis à la responsabilité spéciale des articles 1792 et 2270, que comme un ouvrier, soumis à la responsabilité de droit commun de l'art. 1789. » (14)

De grondgesteldheid is een feitelijke kwestie, die in elk bepaald geval — gebeurlijk door deskundige — dient beoordeeld.

Volgens Delvaux en de rechtspraak (15) dient er door *goede grond* verstaan, een grond die de voldoende vastheid en weerstand bezit om alle sterkte te verzekeren aan gebouwen die er opgericht worden.

Aangevoerde grond, hoewel meestal zonder gewenschte vastheid, is *niet noodzakelijkerwijze* van slechten aard en ongeschikt om met normale fundamente te bouwen. Men zal zich, in elk geval, vooreerst van zijn weerstandskracht moeten vergewissen om zich niet bloot te stellen aan onaangenaamheden in de toekomst.

Bouwmeester of aannemer kan van alle verantwoordelijkheid wegens gebreken in den grond onlast zijn, wanneer er volstreckte onmogelijkheid bestond, bij de oprichting van het gebouw deze gebreken te kennen. *Impossibilium nulla obligatio*.

Bouwmeester of aannemer moet, nochtans in dergelijk geval, deze volstreckte onmogelijkheid kunnen bewijzen. Noch onwetendheid, noch onmogelijkheid dient vermoed bij deze vaklieden, die wetenschappelijke kennissen en ervarenheid bezitten of moeten bezitten.

De bouwmeester is verantwoordelijk gedurende 10 jaar voor de gebreken in den grond, al had hij b.v. waterdichtheid der kelders slechts voor één jaar gewaarborgd, ten ware het binnendringen van het water het gevolg ware van een gansch uitzonderlijk geval (toeval of overmacht) of dat het gebrek in den grond onmogelijk kan nagegaan worden.

De verantwoordelijkheid van aannemer en (of) bouwmeester kan ingeroepen worden, al had de bouwheer, dezen toestand kennende, de uitvoering van de noodige bijkomende versterkingswerken stellig geweigerd. Bouwmeester en (of) aannemer zijn

verantwoordelijk, niettegenstaande deze weigering vanwege den eigenaar. De reden hiervan is dat zij voor eerste verplichting hebben, alle eischen van den eigenaar af te wijzen, wanneer zij de openbare veiligheid in gevaar brengen. (16)

Alle verzaking of ontlasting van verantwoordelijkheid vanwege den eigenaar is nietig, als zijnde in strijd met de openbare orde, telkens het gebreken geldt, die meer dan het privaat belang van den eigenaar betreffen.

« Pour prétendre qu'ils ne peuvent plus être tenus à aucune responsabilité du chef de vices du sol ou des fondations, l'architecte et l'entrepreneur ne peuvent invoquer la circonstance qu'avant l'exécution des travaux de fondations, le propriétaire a été dûment averti par l'un d'eux de la mauvaise condition et de l'opportunité d'établir au préalable un béton au ciment, non prévu dans les engagements entre parties, et qu'au lieu de suivre ce conseil, le propriétaire a déclaré renoncer à faire ces frais. L'art. 1792 est édicté dans un intérêt de sécurité publique et la loi n'admet la validité d'aucune dérogation antérieure à l'exécution des travaux. »

- (1) Laurent Drt. civ. t. 26 n° 38 Delvaux Entrepr. Trav. n° 298.
- (2) Delsaux Drt. et obl. entrepren. Cour Brux. 5-6-1888 (J. t. 1888 C. 835).
- (3) Beroepshof Brussel 22-4-1916.
- (4) Brux. 2-5-1846 (J. Palais 1848 n° 48).
- (5) Trib. Comm. Ostende 12-5-1932. Immobilia 1-7-32.
- (6) Delvaux n° 295 et 299 Gand 4-5-1927 Juris. Com. Fl. 1927 n° 4770. Trib. Comm. Ostende 12-5-32. Immobilia 1-7-32.
- (7) Appel Paris 17-11-1849 (P. P. 1850 II 206). Brux. 9-1-1879 (Belg. Jud. 1879 1395). Trib. Com. Liège 5-3-1903 (P. P. 1903 n° 782). Gand 19-6-1909 (P. P. 1910 576).
- (8) Civ. Brux. 9-11-1887 J. t. p. 1486.
- (9) Houba p. 61.
- (10) Liège 22-2-1906. (Pas. 1906 II 204). Delvaux Entrepr. trav. n° 299.
- (11) Brux. 2-12-1902 P. P. 1903 955.
- (12) Cass. fr. 26-7-1909. (Gaz. Trib. 28-7-1909).
- (13) Brux. 5-6-1888. (Pas. 1889 II 159).
- (14) Delvaux Entrepr. Trav. n° 299 in fine. Brux. 28-1-1863 (Belg. Jud. 1863-483). Cass. b. 19-2-1864 Pas. 1864 I 179; Brux. 16-4-1866 Belg. Jud. 1866-1233.
- (15) Delvaux Entrepr. trav. n° 303 Brux. Trib. civ. 16-2-1903. (Jur. Comm. Brux. 1903 p. 141).
- (16) Laurent Drt. Civ. t. 26 n° 51. Brux. 5-6-1899 (J. T. p. 843).

André RODENBACH,

Doct. in de rechten, pleitbezorger, Gent.

## RECHTSPRAAK

### HOF VAN BEROEP BRUSSEL.

9e Kamer. 2 Februari 1935.

Voorzitter : M. De Vos.

Raadsheren : MM. De Landtsheer en Ernst de la Graete.

Openb. Min. : M. De Vooght, Advocaat-Generaal.

Pleiters : Mters Tulkens en Thiry Rob.

**AANSPRAKELIJKHEID. — MEESTER. — AANGESTELDE TER BESCHIKKING VAN DERDE. — VOORWAARDEN.**

*De meester die de diensten van zijn aangestelden autovoerder aan een ander persoon verhuurt houdt niet noodzakelijk op burgerlijk aansprakelijk te zijn, tijdens den duur der verhuring, voor de schade veroorzaakt door dien autogeleider.*

*De meester blijft burgerlijk aansprakelijk, wanneer zijn aangestelde door hem zelf vrij aangewezen werd om het werk voor rekening van een ander persoon te verrichten en het werk gedaan werd zonder dat desaangaande eenig bevel of eenige onderrichting door dezen derden persoon werd gegeven.*

O. M. en De Graeve t/ Seldrum.

Aangezien vast staat dat de vrachter Seldrum zijn autocamion, geleid door zijn gast Langers aan Van den Brugge heeft verhuurd mits een overeengekomen prijs, om de vuilnissen van verschillende plaatsen te Ukkel te vervoeren en op eene zekere plaats af te storten;

Aangezien het ongeval gebeurd is ten gevolge van

de afstorting op onvoorzichtige wijze gedaan door Langers;

Aangezien uit de gegevens van het geding blijkt, dat Langers door zijn meester Seldrum vrij is gekozen geweest om het werk voor dezès rekening te verrichten en de afstorting werd gedaan zonder dat, desaangaande, eenig bevel of eenige onderrichting door Van den Brugge werd gegeven of aan dezen werd gevraagd;

Aangezien de meester, die de diensten van zijn aangestelden, autovoerder, aan een derde verhuurt, niet noodzakelijk ophoudt, zooals Seldrum het beweent, burgerlijk verantwoordelijk te zijn tijdens den duur der verhuring, voor het nadeel veroorzaakt door dien autogeleider;

Aangezien de omstandigheid dat bedoelde afstorting niet het werk was dat Langers gewoonlijk voor zijn meester verrichtte, ter zake zonder belang is : het gaat hier geenszins om een bijzonder werk waartoe Van den Brugge alleen zou bevoegd geweest zijn om de noodige bevelen of inlichtingen te verschaffen, maar om eene normale bezigheid van de bediening van Langers bij Seldrum; Van den Brugge kon dus met reden vermoeden dat Langers de noodige kennissen en ervaring bezat;

Aangezien hieruit volgt dat deze laatste niet kan aanzien worden, als zich hebbende bevonden, op het oogenblik van het ongeval, onder het beheer en de bewaking van Van den Brugge, maar dat vast staat dat hij het schadeberokkend feit heeft begaan in de uitoefening van zijne bediening, als aangestelde van Seldrum;

Om deze beweegredenen, het Hof,

Gezien de wetsbepalingen in het bestreden vonnis aangehaald, alsook art. 211 van het strafvorderingswetboek aangeduid ter zitting door den heer Voorzitter;

Alle andere besluiten als ongegrond zijnde verwerpende,

Bevestigt, ten aanzien van den beroeper en van de burgerlijke partij, het bestreden vonnis en verwijst hem, zoowel jegens de burgerlijke partij als jegens den Staat in de beroepskosten, beloopende in het geheel op 59 fr. 82 ct.

### CORRECTIONEELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

zetelende in graad van beroep.

8e Kamer. 12 Februari 1935.

Voorzitter : M. Moreels.

Rechts : MM. Verstraete en Schilling.

Op. Min. : M. Van Hille.

Pleiter : Mter Van Beveren.

GEMEENTEREGLEMENT. — KERKHOVEN. — HOOGTE VAN GEDENKTEEKENS. — VERANDERING VAN QUALIFICATIE. — GOEDE TROUW.

*Het gemeentebestuur mag bij wijze van reglementen verbieden dat gedenkteekens op vergunnigen geplaatst hooger dan 1,50 m. zouden zijn.*

*De Rechtbank mag binnen de grenzen van hare bevoegdheid de qualificatie gegeven aan een strafbaar feit veranderen, mits de rechten van de verdediging te vrijwaren. In zake overtredingen is geen strafbaar inzicht vereischt. De betichte moet gestraft worden enkel omdat hij het feit had moeten vermijden.*

O. M. beroeper t/ Bogaerts.

Beroep tegen een vonnis van de Politierechtbank te Brecht. Ter zitting nam het Openbaar Ministerie de volgende vorderingen.

Vorderingen :

Aangezien de eerste rechter Bogaerts ten onrechte vrijgesproken heeft;

Dat hij op 22 October 1927 en 3 Mei 1930 bij beslissing van den gemeenteraad vergunning op het kerkhof bekomen heeft;

Dat hij ten onrechte beweert dat het gemeentereglement van 20 Maart 1933 behoorlijk goedgekeurd op 29 Maart 1933 niet van toepassing zou zijn op de vergunningen :

a) op het oude kerkhof;

b) op de vergunningen bekomen vóór 20 Maart 1933.

A) Dat het reglement zooals het uit zijn tekst spruit toepasselijk is zoowel op het nieuw als op het oud kerkhof; dat artikel 2 van dit reglement niet in tegenstrijdigen zin kan verstaan worden;

B) Dat artikel 6 der grondwet door betichte aangehaald niets te zien heeft in zake en dat artikel 2 van het burgerlijk wetboek ook door verdachte ingeroepen in dezen zin moet verstaan worden dat een nieuwe wet reeds verkregene rechten niet mag krenken en dat bij voorbeeld den betichte niet zou kunnen veroordeeld worden indien hij een monument hooger dan toegelaten door het reglement voor de invoeging van het reglement had geplaatst;

Dat het feit dat hij de vergunning voor de bekendmaking had gekregen het recht niet ontnemt aan den wetgever hem later te verbieden op zijn grond een monument te plaatsen hooger dan 1,50 m.;

Dat uit onbetwistbare stukken spruit dat het enkel op 23 April 1934 is dat betichte aan het gemeentebestuur gevraagd heeft zooals hij het schrijft «blijkens artikel 50 van het politiereglement» der gemeente een monument te plaatsen;

Dat hij dus heel goed kennis had van dit artikel 50, hetwelk zegt : «de plannen der gedenkteekens, alsmede de geschriften moeten aan de goedkeuring van het college van burgemeester en schepenen onderworpen worden».

Aangezien het college zijnen brief van 23 April 1934 beantwoordde, zeggende in eenen brief van 27 April 1934 dat het plan goedgekeurd werd dooch dat «de artikelen 7 en 8 van het reglement van inwendige orde op het gemeentelijk kerkhof moesten in acht genomen worden», en dat de tekst van die artikelen in den brief hernomen werd, zooals spruit uit de officieele afschriften van die briefwisseling bij het dossier gevoegd;

Dat hij die artikels niet naleefde en dat op 11 October 1934 het college van burgemeester en schepenen hem een nieuwen brief stuurde, waarvan eensluidend officieel afschrift aan het dossier gehecht wordt, hem 15 dagen verleenende om zich in regel te stellen.

Dat hij zulks niet deed en dat hij niettemin op 27 December 1934 vrijgesproken werd door de politierechtbank, welke zijne goede trouw aanneemt;

Aangezien onverlet het feit dat de overtredingen geen strafbaar inzicht eischen, men gezien die omstandigheden niet van goede trouw kan spreken;

Aangezien het gepleegd feit strafbaar is niet ingevolge artikel 8 van het reglement van 20 Maart 1933 maar ingevolge artikel 50 (reeks B)), van het algemeen gemeentereglement van 20 Maart 1933; dat die verandering van artikel waaronder het strafbaar feit valt geen verandering van qualificatie noch een oordeel over een ander feit meesleept.

Dat zelfs ingeval verandering van qualificatie, het feit en de straf dezelfde zijnde de Rechtbank wegens het feit op nieuw gequalificeerd mag oordeelen, mits den betichte van de veroordeeling te waarschuwen, verwittiging waarvan hij kennis heeft door de openbare lezing dezer vorderingen. (Cass. 20 Juni 1934 P. P. 1934 nr 259).

Om deze redenen,

Vordert de ondergeeteekende Procureur des Konings, de Rechtbank, zijn beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren en doende wat de eerste rechter had moeten doen, het vonnis a quo te hervormen; betichte tot de straffen door de wet en het reglement bepaald te veroordeelen hoofdens inbreuk op artikel 50 (deel B) van het gemeentereglement van 20 Maart 1933 der gemeente St. Lenaerts, om een gedenkteeken niet onderworpen aan het College van Burgemeester en Schepenen te hebben geplaatst, alsook hem te verwijzen tot al de kosten der twee gedingen.

VONNIS :

Aangezien betichte met het oog op art. 50 van het politiereglement van St. Lenaerts in dato 8 Juni 1927, het plan van het gedenkteeken welke hij zinnens was op de vergunning der familie Meeuws Hofkens te laten plaatsen, aan de goedkeuring van het College

van Burgemeester en Schepenen op 23 April 1934 onderworpen heeft;

Aangezien de toelating hem verleend werd op uitdrukkelijke voorwaarde dat artikels 7 en 8 van het reglement van inwendige orde op het gemeentelijk kerkhof zouden nageleefd worden;

Dat artikel 8, waarvan de tekst hem tezelvertijd bezorgd werd bepaalt dat de grafzerken niet boven den 1.50 m. mogen gaan;

Dat het vaststaat dat betichte in weerwil der weigering van zijn plan goed te keuren zooals het voorgesteld werd, een grafzerk eener hoogte van 1.90 m. opgericht heeft;

Dat het dus bewezen is dat betichte zich een grafsteen heeft doen plaatsen, waarvoor hij de goedkeuring van het College van Burgemeester en Schepenen niet verkregen had en bijgevolg een daad gesteld heeft die onder de toepassing valt van artikel 50 lid 2 van het politiereglement van St. Lenaerts, rakende de openbare gezondheid, waarvan de bewoordingen als volgt luiden: «De plannen der gedenkteekens, » alsmede de geschriften, moeten aan de goedkeuring » van het College van Burgemeester en Schepenen » onderworpen worden ».

Aangezien weliswaar betichte vervolgd werd om in overtreding te zijn bevonden met artikel 8 van het politiereglement van inwendige orde op het gemeentelijk kerkhof;

Dat echter dit feit door geen straf beteugeld is, en dus geen misdrijf daarstelt;

Aangezien de rechter niet gebonden is door een verkeerd begripsomschrijving door het Openbaar Ministerie aan het gepleegde feit gegeven;

Dat de Rechtbank binnen de grenzen harer bevoegdheid en de rechten der verdediging gevrijwaard zijnde, de plicht heeft aan het bijgaande feit de wetsbepaling toe te passen die het vergrijp werkelijk beteugelt;

Aangezien betichte bijgevolg dient gestraft wegens overtreding aan artikel 50 van het politiereglement waarvan artikel 63 de gewone politiestrafpen voorziet;

Aangezien betichte tevergeefs inroept dat hij reeds de vergunning bezat voor het invoege treden van het reglement waarvan de toepassing vervolgd wordt, dat op 4 Juni 1933 afgekondigd werd;

Dat de kerkoven deel maken van het openbaar domein, en als dusdanig aan bijzondere wetten onderworpen zijn, namelijk aan het Decreet van 23 Prairial Jaar XII, waarvan artikel 16 bepaalt: «Les lieux » de sépultures, soit qu'ils appartiennent à des par- » ticuliers, soit aux communes seront soumis à l'auto- » rité, à la police et à la surveillance des administra- » tions municipales».

Dat zoowel indien men aanneemt dat de vergunning een recht van eigendom sui generis uitmaakt, als indien men met een jonger stelsel het recht van den vergunninghouder als een zakelijk recht aanziet met bijzondere bestemming, dit recht dat van onbestendigheid behept is, beperkt in ieder geval de beschikking van den grond waarop het draagt;

(Planiol & Ripert T. III blz. 147 nr 139);

Aangezien de door den eersten rechter aangehaalde goede trouw van betichte noch in zake bestaat, noch op rechterlijk oogpunt in aanmerking kan genomen, daar het slechts hier eene overtreding geldt;

Dat in de overtredingen de schuldige gestraft wordt, slechts omdat hij het feit heeft kunnen en had

moeten vermijden; (Beginnelsen van Strafrecht Vliebergh blz. 101);

Om deze redenen,

Gelet op art. 50, 53 van het Algemeen politiereglement van St. Lenaerts van 20 Maart 1933 en 40 van het strafwetboek;

Rechtdoende tegensprekelijk;

Aanvaardt de rechtbank het beroep, hervormt het bestreden vonnis en doet dit te niet;

Rechtdoende door een nieuw vonnis en doende wat de eerste rechter had moeten doen :

Verwijst betichte tot eene geldboete van tien frank, welke bij toepassing van art. 1 Wet van 27 December 1928 vermeerderd wordt met 60 deciemmen per frank en gebracht wordt op 70 frank, behulpelijk twee dagen gevang.

### BURGERLIJKE RECHTBANK TE YPER.

1ste Kamer. 12 December 1934.

Voorzitter : M. Matton.

Rechts : MM. Heyvaert en Van de Vliedt.

Op. Min. : M. Van Thorenburg.

Pl. : Mrs Verfaillie, Waterblée en De Bie.

AANSPRAKELIJHEID. — VERKEER. — ONGEVAL. — FOUT. — SCHADE. — ZEDELIJKE SCHADE.

*Art. 1383 dient als een aanvulling van art. 1382 B. W beschouwd;*

*De zedelijke schade wegens den dood van den vader en echtgenoot mag geschat worden op respectievelijk 5.000 en 10.000 frs.*

M. t/ D.

Gezien de dagvaarding om voor deze Rechtbank te verschijnen, in dato van acht en twintigsten Mei negentien honderd vier en dertig, geregistreerd;

Gezien de overige stukken van het geding;

Gehoord de partijen in hun middelen en besluiten;

Gehoord, in zijn gevoelen, den heer Van Thorenburg, Procureur des Konings;

Aangezien huidige eisch strekt tot het bekomen van zekere vergoedingen, wegens stoffelijke en zedelijke schade voor eischeres, ondergaan, zoowel persoonlijk als in den persoon van haar minderjarig kind, door het overlijden van haar echtgenoot en vader van het kind, ten gevolge van een verkeersongeval, waarvan hij het doodelijk slachtoffer is geweest op vier en twintigsten Juli negentien honderd drie en dertig, te Vlamertinghe, in de omstandigheden hierna vermeld;

Aangezien de echtgenoot van aanlegster, met name Steyaert Joseph, op gezegde plaats genomen had in den auto, toebehoorende aan Verfaillie Alphonse, thans overleden en door dezen laatsten bestuurd, dat wanneer zij den onbewaakten overweg, nummer negen en negentig, grondgebied Vlamertinghe, wilden overrijden, de auto door voornoemden Alphonse Verfaillie, bestuurd, in bots-

sing is gekomen met den trein, die reed in de richting Vlamertinghe-Poperinghe;

Aangezien deze aanrijding, onder meer, voor noodlottig gevolg had, dat voornoemde Steyaert Joseph op vijf en twintigsten Juli negentien honderd drie en dertig, dus 's anderendaags, ten gevolge der opgelopen verwondingen, overleden is;

Aangezien huidige eisch gesteund is op artikelen dertien honderd twee en tachtig en dertien honderd drie en tachtig van het burgerlijk wetboek en er hier dus enkel spraak kan zijn van delict of quasi-delict, daar bovengemelde artikelen dertien honderd twee en tachtig en dertien honderd drie en tachtig enkel en uitzonderlijk den steller van een fout (delict of quasi-delict) de verplichting opleggen de door hem veroorzaakte schade, wegens zijn fout te herstellen; dat er aldus geen aanleiding kan bestaan om toepassing te maken van artikel elf honderd zeven en dertig van het burgerlijk wetboek, partijen het, overigens, eens zijnde dat er, terzake geen spraak is of kan zijn van welke overeenkomst ook, die tusschen hen zou kunnen bestaan hebben; (Cass. fr. 11 janvier 1922, Dalloz-Périod. 1 blz. 16);

Aangezien het spruit uit de bewoordingen van artikelen dertien honderd twee en tachtig en dertien honderd drie en tachtig, dat deze door wiens fout, 't is te zeggen door wiens daad, een schade aan anderen is berokkend, deze dan ook dient te vergoeden;

Aangezien, immers, artikel dertien honderd drie en tachtig dient beschouwd te worden als een aanvulling van artikel dertien honderd twee en tachtig, in dezen zin, dat niet enkel de fout (artikel dertien honderd twee en tachtig) maar zelfs een enkele onvoorzichtigheid of nalatigheid, gepaard met de schade veroorzakende daad, de verantwoordelijkheid daartstellen; (Zie advies Advocaat Generaal Colard. Brussel in zake Kooy en Hornt t/ Van Fraesen. Revue ass. resp. acc. 1931, n° 8 blz. 823/3);

Aangezien diensvolgens die enkele onvoorzichtigheid of nalatigheid, zonder eenige kenmerkende fout niet dient aanzien te worden als zijnde de oorzaak van den eisch, daar deze, inderdaad, zijn oorsprong vindt in de schending der rechten van eiscleres door de schade veroorzakende daad en de fout, onvoorzichtigheid of nalatigheid, enkel en alleen, dienen aanzien te worden als het bewijs daarvan;

Aangezien aldus, op zich zelf, de eisch als gegrond voorkomt voor zooveel eiscleres het bewijs der fout, onvoorzichtigheid of nalatigheid inbrengt;

Aangezien er aldus, enkel nog dient onderzocht te worden of dergelijke bestanddeelen, op het oogenblik van het ongeval, bestaan hebben in den persoon van Verfaillie, Alphonse;

Aangezien de bepalingen van artikel twee van het Koninklijk Besluit van twintigsten Mei achttien honderd drie en negentig, uitdrukkelijk verbod doen, den overweg eener spoorbaan te dwarsen, wanneer er een trein in aankomst of in 't zicht is;

Aangezien daarom niet dient bewezen te worden, dat de overtreder wel feitelijk, den trein heeft zien aankomen, maar wel dat hij hem kon zien aankomen;

Aangezien in feiten Verfaillie Alphonse, wel degelijk den trein kon zien aankomen; dat, inderdaad, na het verlaten der groote baan Yper-Poperinghe, hij, den steenweg naar Reninghelst heeft ingeslagen, waar hij, op enkele meters verder, den overweg nummer negen en negentig moest overrijden;

Aangezien, wel is waar, bij het naderen van den

overweg, het gezicht naar links, dus, in de richting van waaruit de trein kwam gereden, belemmerd is door de woning van den vroeger aldaar in dienst zijnde barreelwachter; dat, nochtans, onmiddellijk daarna, het gezicht zich verder in de richting van de statie van Vlamertinghe uitstrekt en volstrekt toelaat; op verre afstand, een aankomenden trein, op de tweede spoor te zien aankomen en de noodige maatregelen te nemen om te remmen en desnoods te stoppen;

Aangezien, overigens, het ontegenspreklijk, spruit uit het strafonderzoek dat zekere, aan den overweg aan 't werk zijnde personen, den aankomenden auto van Verfaillie Alphonse, teeken hebben gedaan (zie verklaringen onderzoeksrechter); dat het nutteloos is op te werpen dat de gedane teekens door den auto-geleider niet zouden begrepen zijn geworden; dat immers, elke gebruiker der baan weet of dient te weten dat, wanneer hem, door anderen zich op de baan bevindende personen, teekens doen met den arm, welk ook deze teekens wezen, dergelijke teekens een bestaand of mogelijk gevaar of hindernis laten voorzien en er aldus een aankomend geleider, voor zooveel hij het minste begrip zijner verantwoordelijkheid heeft, met de meeste omzichtigheid dient gereden te worden;

Aangezien ter loops dient gezegd te worden dat, ingevolge de bepalingen van het Koninklijk Besluit, de onbewaakte overwegen voorafgegaan zijn langs beide zijden van palen met blauw witte strepen en verder, op een afstand van vijftien meters van het eerste spoor er een plaat langs den weg staat, met opschrift «Let op-Attention» en een dubbel Sint-Andrieskruis, wanneer, zooals hier het geval, er twee sporen op de baan zijn;

Aangezien het ook bewezen is dat de machinist Denys Néron het fluitsignaal heeft gegeven in het zicht van den overweg om de op het spoor werkende arbeidersploeg te vragen de baan vrij te maken; dat, overigens, noch de wetsbepalingen noch de rechtspraak dergelijke verplichting aan den treingleider opleggen; (Antwerpen 2de Kamer, Janssens t/ S. N. C. F. B. Revue ass. et resp. 1931/818/1);

Aangezien er dient op gewezen te worden dat de uitbating der spoorwegen, een openbare dienst is en daardoor van zekere voorrechten geniet op de andere gebruikers der baan; dat nochtans dit recht niet uitsluitend is en, onder meer, de verplichting oplegt, zekere voorzichtigheidsmaatregelen te nemen tot het voorkomen van ongevallen; dat, zooals hierboven gezegd, deze maatregelen door het bevoegde beheer genomen werden (Hémisse roulage, blad. 167 en nota's-Golstein en Van Roye houlage 539 en volg. Yper 1e Kamer 19 Oct. 1933);

Aangezien het ook niet kan geloofend worden dat Verfaillie Alphonse, de baan goed kende daar hij, te Yper wonende, regelmatig, langs deze baan heeft gereden en aldus zeer goed met de liggingen de hindernissen ervan, bekend was; dat, moest het zoo niet zijn, dit niet als een verontschuldiging kan gelden, maar hem dit eerder moest aansporen met nog grotere omzichtigheid dan de gewone gebruikers der baan te rijden;

Aangezien, meer nog, de auto van Verfaillie heeft moeten stilstaan, voor den bewaakte, overweg, op de baan Yper-Poperinghe en dit wel juist om den trein te laten voorbijgaan door denwelke, enkele minuten later, hij werd aangereden;

Aangezien aldus, de autovoerder, de baan, zooals hooger gezegd, goed kennende, wist dat deze trein, na gestopt te hebben in de statie van Vlamertinghe, in de richting ging rijden van den onbewaakten overweg, nummer negen en negentig, die hij, autogeleider moest dwarsen; dat, overigens, hij den trein, die om te zeggen, nevens hem reed, steeds kon volgen en in 't zicht houden;

Aangezien het niet opgaat te beweren dat de medeinzittende personen zelf, een fout zouden begaan hebben, door de aandacht van den geleider niet op den aankomenden trein te hebben getrokken; dat, immers, het den geleider alleen behoort, de door hem opgereden baan te bewaken en altijd bij het opduiken van elke hindernis ook, meester van zijn stuur te blijven;

Aangezien het, uit al deze beweegredenen spruit dat Verfaillie Alphonse, de maatregelen niet heeft genomen, die een gewoon gebruiker der baar dient te nemen (Arrest Gent, 27 December 1927); en hij, alleen, voor het ongeval, verantwoordelijk is;

Aangezien het bedrag der gevraagde schadeloosstelling betwist wordt; dat het bedrag der jaarlijkse verdiensten van het slachtoffer, Steyaert Joseph, niet bewezen zijnde, er dus door de rechtbank dient beslist te worden;

Aangezien, rekening houdende met de verschillende en overigens niet standvastige beroepen door het slachtoffer uitgeoefend zijn jaarlijksch inkomen mag geschat worden op tien duizend frank, waarvan dient afgetrokken te worden voor de kosten van zijn eigen onderhoud drie en dertig procent of drie duizend drie honderd frank, blijft dus een jaarlijksch verlies van zes duizend zeven honderd frank;

Aangezien het slachtoffer, op den dag van zijn overlijden den ouderdom van zeven en dertig jaar bereikt had, dat voor de toekenning der vergoeding, ter zake de tabellen van Pereire dienen toegepast, welk, trouwens, voor verweerders de voordeeligste zijn; (Zie Gérard-acc. aux personnes, blad. 480, nr 664) dat, volgens voornoemde tabellen, de vermoedelijke leeftijd van Steyaert Joseph, vijf en twintig jaren bedraagt, en, met kroos van vijf procent den vermenigvuldiger 14.093.94 dient toegepast te worden;

Aangezien de andere geleden schade dient berekend te worden als hierna gezegd;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige beslitselen verwerpende, als niet gegrond, en gehoord, in zijn eensluidend gevoelen, den Heer Van Thorenburg, Procureur des Konings, zegt voor recht dat Verfaillie Alphonse, alleen, verantwoordelijk is voor het ongeval, te Vlamertinghe, op vier en twintigsten Juli negentien honderd drie en dertig;

Diensvolgens, veroordeelt verweerder, zoowel in eigen naam als in haar hoedanigheid van moeder en wettigde voogdes over haar minderjarige dochter, Elisabeth Verfaillie, gewonnen uit haar huwelijk met Alois Verfaillie, om aan eischeres, qualitate quo, te betalen ten titel van schadeloosstelling:

#### I. — Voor stoffelijke schade:

1. — Verlies van loon: zes duizend zeven honderd frank, vermenigvuldigd door 14.093.94 of vier en negentig duizend vier honderd negen en twintig frank veertig centiemen, waarvan een tiende af te trekken voor onmiddellijke ingetrokken of negen duizend

vier honderd twee en veertig frank, vier en negentig centiemen fr. 9.442.94

Blijft: vier en tachtig duizend negen honderd zes en tachtig fr., zes en veertig centiemen fr. 84.986.46

2. — Rouw en begrafenis-kosten: drie duizend zeven honderd drie en negentig frank, tien centiemen fr. 3.793.10

#### II. — Voor zedelijke schade en smarten:

1. — Aan het slachtoffer: tien duizend frank fr. 10.000.—

2. — Aan de echtgenoot: tien duizend frank fr. 10.000.—

33. — Aan het kind: vijf duizend frank fr. 5.000.—

Samen: vijf en twintig duizend fr.

Algemeen bedrag: honderd dertien duizend zeven honderd negen en zeventig frank zes en vijftig centiemen; fr. 113.779.56

Dit, met de rechterlijke intresten en de gedingskosten;

Verklaart tegenwoordig vonnis uitvoerbaar, bij voorraad ondanks alle verhaal en zonder borg; zulks binnen de perken van artikel honderd zeven en dertig van het wetboek van burgerlijke rechtspleging.

### RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

4e Kamer. 22 October 1934.

Voorzitter: M. Geurts.

Referendaris: M. Verbracken.

Pleiters: Mters Smeesters en Rob. Donnet.

VERZEKERING. — VERKEERDE OPGAVE VAN BOUWJAAR VAN BINNENSCHIP. — GEEN VERZWIJGING, MAAR VERKEERDE VERKLARING. — INVLOED OP MEENING OVER HET RISICO. — TOESTAND VAN HET SCHIP BELANGRIJKEER DAN OUDERDOM.

*Een verkeerde opgave van den ouderdom van een verzekerd schip is geen verzwijging maar wel een valsche verklaring, waarbij goede of kwade trouw niet in aanmerking komt.*

*Niet zoozeer de ouderdom, maar veeleer den toestand van een schip komt in aanmerking om het risico van den zekeraar te bepalen.*

*De verzekeraar moet bewijzen, om art. 9 van de wet van 1874 te kunnen invoeren, dat de verkeerde opgave van het bouwjaar van het schip van aard was hare meening over het risico te wijzigen in den zin van hoogerbedoeld artikel 9.*

Rozen-Ongena t/ Kölner Lloyd.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 8 Juli 1933 strekkend tot betaling van 130.000 frank benevens de vergoedende en gerechtelijke intresten van af 27 October 1930, en het geding ten opzichte van elken aanlegger op meer dan 5.000 frank schattend;

Aangezien partijen het eens zijn dat op 27 October 1930 het ijzeren binnenschip «Nooit Gedacht», toe-

behoorende aan Henri Jean Habert, doorgebroken is tijdens het laden van graan en dat het wrak slechts 5.125.40 fr. netto opgebracht heeft;

Aangezien bedoeld schip door zijnen eigenaar bij verweerster verzekerd was voor eene waarde van 130.000 frank;

Aangezien, aanleggers zich beroepend op hunne niet betwiste hoedanigheid van schuldeischers van voormelden Habert ten beloope van 132.000 frank in hoofdsom, betaling der verzekeringsvergoeding eischen bij toepassing van artikel 1166 van het burgerlijk wetboek;

Aangezien verweerster de nietigheid der verzekeringsovereenkomst opwerpt op grond van verzwijging of valsche verklaring vanwege den verzekerde en voor overdrevenheid van de verzekerde waarde;

Aangezien volgens verweerster het schip opgegeven als gebouwd zijnde in 1886, inderdaad in 1879 gebouwd geweest was;

Aangezien verkeerde opgave van den ouderdom van een schip geene verzwijging, maar wel een valsche verklaring is waarbij goede of kwade trouw niet in aanmerking komt (wet van 11 Juni 1874 artikel 9) vermits degene die eene verklaring aflegt voor de nauwkeurigheid derzelve in staat;

Aangezien, weliswaar zekere vermoedens bestaan dat het schip een merklijk hooger ouderdom had dan opgegeven;

Maar dat ten genoegen van recht slechts bewezen is dat hetzelfde reeds in 1878 in het «Rheinschiffe Register» vermeld wordt onder den naam «Frankfurt No 24»;

Aangezien een verschil van zes jaar in onderhavig geval niet van aard schijnt de meening van verzekeraars over het risico te kunnen beïnvloeden;

Dat echter niet zoozeer de ouderdom maar veeleer den toestand van een schip in aanmerking komen om het risico te waardeeren;

Aangezien uit het certificaat van onderzoek (buitengewoon gezegd aan 6 frank), op 28 April 1930 — zijnde vijf maanden voor het sluiten der verzekeringsovereenkomst afgeleverd door de experten Hatut en Jacobs, door de verzekeraars van cascos en goederen aangesteld, blijkt dat het schip hetwelk ten jare 1927 de noodige herstellingen ondergaan had de klas «A. I. T.» voor het Belgisch Klassificatie register van binnenscheepvaart bekomen had, waaruit men moet besluiten dat het in goeden staat en geschikt voor de vaart bevonden geweest was;

Aangezien verweerster het haar ten laste zijnde bewijs, te weten dat de verkeerde opgave van het bouwjaar van het schip van aard was hare meening over het risico te wijzigen, in den zin van hoogerbedoeld artikel 9, niet geleverd heeft;

Aangezien, ook niet bewezen is dat de verzekerde te kwader trouw de verzekerde waarde overdreven heeft vermits hij in 1929 het vaartuig in den staat waarin het zich alsdan bevond aangekocht heeft voor 115.000 frank, en hetzelfde door voormelde experten Hatur en Jacobs op 120.000 frank geschat geweest was;

Dat echter niet bewezen is dat de waarde van het schip dit laatste bedrag zou overtreffen;

Aangezien verweerster nog opwerpt dat het vergaan van het schip te wijten is aan de schuld van den verzekerden zelf en aan eigen gebrek van het vaartuig;

Aangezien de zetschipper van de «Nooit Gedacht»,

aan den zee-expert, ten verzoeken van den eigenaar der lading aangesteld, verklaard heeft dat hij zich aan boord bevond als knecht of helper van Habert zich zelf met de verrichtingen van het laden onledig hield;

Dat men uit de verklaringen door Habert zelf aan voormelden expert gedaan, wel mag afleiden dat hij bij het laden aanwezig was, maar niet dat hij de werkzaamheden bestuurd heeft of daarover bepaalde bevelen aan zijnen schipper gegeven heeft ter uitzondering van de aanbeveling de verschillende te laden partijen goed van elkander te scheiden;

Aangezien de gezegdens van den schipper niet als voldoende bewijs kunnen gelden vermits de schipper, die als vakman zich rekenschap zou moeten geven hebben van het gevaar, belang had de verantwoordelijkheid voor het ongeval van zich af te schuiven;

Dat het overigens bezwaarlijk aan te nemen is, dat Habert, schrijnwerker van stiel, op zich zou genomen hebben de ruimen aan te duiden in dewelke deze of gene hoeveelheid moest geladen worden en over het laden het toezicht te houden dat eigenlijk door een vakman moest uitgeoefend worden;

Dat het daarbij nog verwondering verwekt dat de schipper, die toch wel van het gevaar moest bewust zijn, niet laten hooren heeft dat hij hierop de aandacht van den eigenaar van het schip getrokken heeft;

Aangezien, bij gebrek aan het bewijs van vakkundige kennissen in den hoofde van Habert het gedoogen door hem van eene onvoorzichtigheid waarvan hij zich missohien geen rekenschap kon geven, tegen hem niet mag ingeroepen worden als eene fout die voor gevolg zou hebben zijnen verzekeraar van deze verplichting tot vergoeding te ontheffen;

Aangezien, Habert, tegenover den eigenaar der lading verantwoordelijk zijnde voor zijnen schipper, de vraag van te weten of de fout die tot het ongeval aanleiding gegeven heeft, door hem persoonlijk of door zijnen aangestelde, bedreven geweest was zonder belang was, en in den loop van het rechtsgeding tegen hem door den eigenaar der lading ingespannen, niet schijnt besproken geweest te zijn;

Aangezien, men met het oog op de omstandigheid dat juist uit reden van bestaande of vermeende vakkennissen een schipper aangesteld geweest was door Habert, en dat deze schipper ten plicht had vakkundig toezicht over het laden uit te oefenen, men tot het besluit komt dat de persoonlijke onvoorzichtige handelwijze of zorgeloosheid van den schipper aanleiding tot het ongeval gegeven heeft;

Dat men zich hier dus bevindt voor een geval van zoogenaamde «schelmerij van den schipper», risico door verweerster ten haren laste genomen;

Aangezien, partijen het eens zijn:

Dat hoogerbedoelde expert het ongeval toegeschreven heeft aan overlading van het middengedeelte van het schip;

Dat men hieruit moet besluiten dat indien het laden geleidelijk in de verscheiden ruimen geschied was, zooals het zelfs bij nieuwe schepen moet geschieden, het ongeval zich niet zou voorgedaan hebben;

Dat dus niet den toestand van het schip maar wel de onvoorzichtigheid in het laden als oorzaak van het ongeval moet beschouwd worden;

Aangezien, verweerster te recht doet opmerken dat

de eisch van intresten van af een vroegeren datum dan deze der dagvaarding ongegrond is;

Om deze redenen,

Akte verleend aan aanleggers van hunne schatting van het geding en alle meer uitgebreide of tegenstrijdige besluiten afwijzend;

Verwijst, de Rechtbank verweerster aan aanleggers te betalen de som van 114.874,60 frank met de gerechtelijke intresten van af 8 Juli 1933 en de gerechtskosten;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar met uitzondering van de kosten niettegenstaande beroep mits zekerheidsstelling.

## RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE SINT NIKLAAS

26 December 1934.

Voorzitter : M. De Cleene.

Rechts : MM. Verschuren en Verbeke.

Referendaris : M. L. Thuybaert.

Pleiters : Mters Orban en Van Gerven.

**AFBETALINGSCONTRACT. — VERKOOP OP TERMIJN. — GELDIGHED. — FAILLIET. — OVEREENKOMSTEN. — ART. 1184 B. W. — TOEPASSELIJKHEID.**

*De verkoop met beding van eigendomsvoorbehoud is geldig doch wettigt in geval van failliet geen terugvordering ingevolge de staking van betaling van den koper.*

*Men mag echter niet uit het oog verliezen dat art. 1184 in wederkeerige overeenkomsten altijd toepasselijk is en de verkoop aldus kan ontbonden worden vooraleer de faillietverklaring werd uitgesproken.*

N. V. Philips t/ Van Gerven.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 19 November 1934 :

Aangezien de vraag strekt ten einde : «gedaagde, in zijn hoedanigheid van curator van het faillissement Corthals Louis, te St Niklaas, te hooren vaststellen dat de huurovereenkomst, gedagteekend 1 April 1934, eener inrichting voor de muzikale en sprekende weergave van klankfilmen, verbroken werd den 22 October 1934, of ten minste, deze verbreking te hooren uitspreken, voor de redenen in de inleidende dagvaarding uiteengezet; te hooren bevelen dat gedaagde zal gehouden zijn voormelde toestellen, binnen de 24 uren van de betekening van het te verlenen vonnis, aan de aanzoekster terug te geven; gedaagde, zich bovendien te hooren veroordeelen om aan de aanzoekster de som van 2050 frank te betalen, ten titel van schadevergoeding, per maand vertraging in de uitvoering, te rekenen van 18 September 1934; ongeminderd de gerechtelijke intresten en proceskosten; bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elk verhaal en zonder borgstelling»;

Aangezien de eisch ten grondslag heeft de niet naleving door gedaagde van een huurovereenkomst :

Aangezien verweerder hiertegen aanvoert dat de toestellen, dewelke door de aanlegster worden opgevorderd, door laatstgenoemde aan gefailleerde verkocht werden, den 29 April 1931, voor de som van

fr. 293. 150,00, onder de opschortende voorwaarden van eigendomsoverdracht tot de algeheele afbetaling van den koopprijs;

dat het afbetalingscontract een verkoop op termijn is;

dat, bijgevolg, de verkoop onvoorwaardelijk gesloten zijnde, elke terugvordering, tegenover de failliet, verhinderd wordt;

Aangezien het vaststaat dat de toestellen, dewelke thans worden opgevorderd, den 29 April 1931, door de aanlegster aan Corthals werden verkocht onder de opschortende voorwaarde van eigendomsoverdracht tot de algeheele afbetaling van den koopprijs;

Aangezien de rechtsgeldigheid van het beding, waarbij partijen overeenkomen den eigendom van een roerend goed slechts na zeker termijn over te dragen, buiten betwisting blijft; dat, overigens, deze rechtsgeldigheid door alle rechtscollege's, en in elken aanleg, werd erkend;

dat, integendeel, de Rechtsspraak, geruimen tijd, uiteenlopend bleef omtrent de vraag te weten of de verkoper zich op het beding van eigendomsvoorbehoud tegenover derden kon beroepen; meer bepaaldelijk, in geval van faillissement van den koper;

dat ook deze betwisting thans bepaaldelijk schijnt opgelost te zijn, gezien het Hof van Verbreking, in twee arresten, gedagteekend 9 Februari 1933, (P.P. 1933, Nrs 61 en 62) de hiervoren gestelde vraag omtrent beantwoordt; gezien, evenwel, in het onderhavige geval, het niet gaat om een conflict tusschen de rechten van den verkoper van de betwiste toestellen en deze van de gezamenlijke schuldeischers van den gefailleerde Corthals;

dat, inderdaad, de faillietverklaring van Corthals werd uitgesproken den 18 September 1934, dan wanneer den verkoop van 21 April 1931, werd ontbonden, in overeenstemming van koper en verkoper, op 1 April 1934, zij ongeveer zes maand te voren;

Aangezien deze ontbinding gerechtvaardigd was ingevolge het beginsel vastgelegd in artikel 1184 van het B. W. «dat de ontbindende voorwaarde altoos wordt ondervestaan in de wederkeerige overeenkomsten voor het geval dat eene der twee partijen aan hare verbintenis niet zou voldoen», en meer bijzonderlijk, bij toepassing van art. 8 der tusschen partijen afgesloten overeenkomst en dat vermeldt : «Philips behoudt zich het recht voor, indien één betaling niet op den vervaldag geschiedt, onmiddellijk kwijting te eischen van alle nog verschuldigde sommen, welke ook hunne vervalltermijnen mogen zijn, ofwel, naar believen, de inrichting weder tot zich te nemen»;

Aangezien de Rechtsspraak zoowel als de Rechtsleer de uitwerkselen van zulkdanig koopvernietigend beding bekrachtigen wanneer de verkoper den verkoop ontbonden heeft vooraleer de faillietverklaring werd uitgesproken (Piret. Vente à tempérament, réserve de propriété et faillite. Rev. des faillites 1932, bl. 220 en volg. : Verbr. 21 Maart 1929, Pas. 1929, 1. 149; Ber. Gent, 22 Jan. 1931, en 18 Febr. 1933, J. C. Fl. 1931, bl. 255 en 1933 bl. 27);

Aangezien, wel is waar, de geldigheid der ontbinding te recht zou betwist worden wanneer het bewezen werd dat, op het oogenblik der ontbinding, de verkoper kennis had dat de koper had opgehouden met betalen;

Aangezien verweerder niet bewijst dat aanlegster deze kennis had;

dat, immers, de kennis van de staking der betalingen niet noodzakelijk moest afgeleid worden van het feit dat de koper in gebreke bleef de, door den verkoper op hem getrokken wissels te betalen; dat verder zou moeten bewijzen dat de aanlegster wist dat Corthals aan zijn verplichtingen tekort kwam ten aanzien van de algemeenheid zijner schuldeischers;

Aangezien, veeleer, het tegendeel blijkt uit het feit dat, nadat de aanlegster, ten gevolge van de ontbinding van den verkoop, de vrije beschikking over de betwiste toestellen had verkregen, zij deze nochtans verhuurd heeft aan Corthals, op gevaar af den huurprijs niet of onregelmatig te ontvangen;

Aangezien, dienvolgens, de verkoop van 21 April 1931, geldiglijk werd ontbonden met het gevolg dat aanlegster, te rekenen van 1 April 1934, de vrije beschikking over de betwiste toestellen had herkrege;

dat het haar dan ook vrij stond deze toestellen aan Corthals te verhuren, zooals zij deed bij overeenkomst van 1 April 1934;

Aangezien deze huurovereenkomst bewezen is én door het contract zelf, hetwelk werd geboekt te Brussel, o. a., den 14 April 1934, B. 772, B. 46. W. 16 ontvangen: 36 frank. Geteekend: onleesbaar, én door de uitvoering van hetzelfde; dat het, immers, niet betwist wordt dat de maandelijksche huurprijs 2 maal door Corthals betaald werd en dat, naderhand, de aanlegster niet opgehouden heeft de stipte naleving van de huurovereenkomst te eischen;

Aangezien de rechtsgeldigheid van de huurovereenkomst niet ernstig kan betwist worden om reden, zooals reeds gezegd, dat het niet bewezen is, dat de aanlegster kennis had, op het oogenblik dat de gewraakte overeenkomst werd afgesloten, dat Corthals zijn betalingen had gestaakt; dat, anderzijds, de door aanlegster bedongen huurprijs van 2000 frank in de maand, niet overdreven is ten aanzien van het feit dat de in huur gegeven toestellen, die, nieuw zijnde, eene waarde van ongeveer 300.000 frank vertegenwoordigen, na zeer korten tijd verouderd en bijna waardeloos zijn geworden;

Aangezien de beschouwingen die voorafgaan doen besluiten tot de gegrondheid van den eisch:

Om deze redenen,

De Rechtbank, gehoord ter zitting vóór de debatten, het verslag van den heer De Cleene, rechter-commissaris, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart de huurovereenkomst van 1 April 1934, verbroken; beveelt aan verweerder de in huur gegeven toestellen aan de aanlegster terug te geven, binnen de 24 uren van de beteekening van het te verleenen vonnis; veroordeelt verweerder qq om aan de aanlegster, ten titel van schadevergoeding, eene som van 2050 frank te betalen per maand, te rekenen van 18 September 1934, tot op den dag der teruggave van de betwiste toestellen; veroordeelt verweerder, bovendien, tot de gerechtelijke intresten en de proceskosten;

Verklaart het onderhavige vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande elk verhaal en zonder borgstelling.

## VLAAMSCHE JURISTEN

Abonneert U op het «Rechtskundig Weekblad»

## RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

18 October 1934.

Voorzitter : M. Dhoedt

Rechters : MM. Viaene en Blondeel

Referendaris : M. Maertens.

Pleiter : Mter Sabbe

RECHTPLEGING IN BURGERLIJKE- EN HANDELSZAKEN. — VERSTEK. — VERZET. — MOTIVEERINGNIETIGHEID VAN HET EERSTE VONNIS. — ZONDER BELANG.

*Een exploit van verzet is voldoende met redenen omkleed, wanneer het besluit dat aanlegger op verzet slechts een bepaalde som verschuldigd is, indien hij te voren aan de tegenpartij den noodigen uitleg mededeelde.*

*In het geding op verzet is het zonder belang dat het vonnis waartegen verzet nietig was wegens onregelmatigheid, vermits door het verzet gansch de vordering opnieuw moet worden berecht.*

De Keyser t/ De Jaeger

Gezien het vonnis bij verstek wegens niet verweering van 19-6-34, waarbij verzetter veroordeeld werd tot de betaling van 6006,71 fr. prijs van werken en leveringen,

Gezien het exploit van verzet op 30-8-34 beteekend door Ed. Scharpe, deurwaarder te Brugge,

Gehoord :

Aangezien verzetter beweert dat de procedure onregelmatig en nietig is, vraagt dat de oorspronkelijke eischer in zijn vordering nietig verklaard worde en bijvoeglijk, dat hij niet meer dan 4490,80 frank verschuldigd is ;

Dat hoofdeischeres van haren kant beweert, dat het verzet niet ontvankelijk is, omdat het alleenlijk gesteund is op een onregelmatigheid van de rechtspleging zonder aanduiding van degelijke middels ten gronde;

Aangezien het verzet ontvankelijk is, daar het besluit dat verzetter slechts 4490,80 fr. verschuldigd is, en dat verzetter vroeger aan hoofdeischeres omstandig uitgelegd heeft, waarom hij niet meer verschuldigd was, zoodat hij goed geweten heeft waarop het verzet gesteund was ;

Aangezien het zonder belang is, dat het vonnis bij verstek nietig is, omdat hoofdeischeres niet herdaagd heeft vooraleer verstek te nemen ;

Heeft het verzet immers als gevolg heeft dat gansch de vordering opnieuw vóór de rechtbank gebracht wordt om berecht te worden ;

Aangezien verzetter beweert dat er op verschillende facturen 818,91 fr. te veel aangerekend werd ;

Aangezien hoofdeischeres met reden opwerpt dat deze betwisting laattijdig is en dat deze (hier niet voorgebrachte) facturen stilzwijgend aanvaard werden.

Om deze redenen, de rechtbank ontvangt het verzet,

Bevestigt het vonnis van 19-7-34 zegt dat het al zijne gevolgen zal behouden, voor zooveel noodig hernieuwt de veroordeelingen die het bevat, veroordeelt verzetter tot de kosten van zijn verzet.

# NEDERLANDSCHE RECHTSPRAAK

## GOUDCLAUSULE

### HOF 'S GRAVENHAGE

14 Januari 1935.

Voorzitter: Mr P. Polvliet.

Raden: Mrs H. E. Cost Budde, P. W. J. Bijnen.

#### Goudclausule Bataafsche

*Ook al hadden partijen zich niet contractueel aan het recht van den Staat New-York onderworpen, dan zou dit recht toch ten deze toegepast moeten worden, waar het geldt een leening, aangegaan te New-York in dollars, die ook daar moesten worden gestort en zijn gestort, terwijl ook daar de rente-betaling en de terugbetaling moest geschieden.*

*Tot de op de obligatielening toepasselijk verklaarde wetten van den Staat New-York behooren ook de federale wetten der Vereenigde Staten en dus ook de Joint Resolution van 5 Juni 1933.*

*De onderhavige clausule is een goudenmuntclausule en niet een goudwaardeclausule. (Anders: de Rechtbank.)*

*Niet aangenomen kan worden, dat de overeenkomst in het uitsluitend belang van één der partijen — de obligatiehouders — zou zijn gesloten en al haar bedingen dienovereenkomstig zouden moeten worden uitgelegd. Juist de aanwijzing van New-York als plaats van betaling moet geacht worden door geïntimeerde en in haar belang te zijn bedongen.*

*In elk geval gaat het niet aan de als één geheel bedongen praestatie — betaling van een zeker aantal gouden dollars bij Dillon Read & Co. te New-York — te splitsen in een hoofd- en een nevenbeding en dan, op grond dat nakoming van dat hoofdbeding (betaling in goud) onmogelijk is geworden, het nevenbeding (betaling te New-York) opzij te zetten.*

*Ook kan een «natuurlijke» plaats van betaling — gesteld dat de woonplaats van den debiteur in het algemeen als zodanig ware te beschouwen — niet in aanmerking komen, wanneer een bepaalde plaats bij de overeenkomst aangewezen is. De door appellante gewilde vervanging van die plaats wordt noch door de overeenkomst zelfe noch door de wetten van den Staat New-York voorgeschreven.*

*Voor die vervanging bestaat trouwens ook geen enkele reden, aangezien voldoening in Amerikaansch goudgeld ook te 's Gravenhage practisch wel onmogelijk zal zijn, terwijl betaling in papieren dollars op goudbasis, waarmede appellante ongetwijfeld genoegen zou moeten nemen, geïntimeerde even goed mogelijk is te New-York als te 's Gravenhage.*

*De Joint Resolution verbiedt niet (zoals de Rechtbank het minder juist uitdrukt) iedere betaling op goudbasis, maar bepaalt, dat de debiteur door de betaling van ieder ander wettig betaalmiddel — dus ook van papier — gekweten zal zijn.*

*De Joint Resolution is noch in strijd met het beginsel «pacta sunt servanda» (juist krachtens dat beginsel moet de Nederlandsche rechter ook het vreemde recht, dat partijen in haar overeenkomst hebben opgenomen, toepassen, onverschillig of de procederende opvolgers der oorspronkelijke obligatie- en couponhouders zijn Nederlanders of vreemdelingen, waarbij van toepassing der vreemde wet buiten haar territorium geen sprake is; alles mits het vreemde recht niet strijde met Nederlandsche beginselen van openbare orde en goede zeden, wat in casu niet het geval is) noch met het beginsel, dat geen onteigening mag plaats hebben zonder schadevergoeding.*

De «Vereeniging voor den Effectenhandel», te Amsterdam, appellante, proc. Mr W. A. Telders, adv. Mrs M. van Regteren Altena en C. D. Asser, beiden te Amsterdam.

tegen

de N. V. De Betaafsche Petroleum-Mij, te 's Gravenhage, geïntimeerde, proc. Mr L. G. van Praag, adv. Prof. Mr. F. A. Molster, te Amsterdam.

Het Hof, enz.;

In rechte:

Overwegende, dat appellante als houdster en eigenares van een aantal op 1 Juli 1933 vervallen coupons, alle behorende tot obligaties van eene op 1 Januari 1927 door de geïntimeerde te New-York aangegane geldleening, groot 25 miljoen dollars, rentende 4 ½ pct 's jaars, tot een totaal-bedrag van 450 dollars, stellende dat zij als zodanig recht heeft om dit bedrag van geïntimeerde te vorderen in gemunt goudgeld van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika van den standaard van gewicht en gehalte, zooals die op 1 Januari 1927 bestond, doch dat geïntimeerde, zich beroepende op de in de Vereenigde Staten thans (en reeds op 1 Juli 1933) geldende wettelijke voorschriften, waardoor betaling in genoemd goudgeld haar niet mogelijk is, ook weigert de tegenwaarde daarvan in een ander wettig betaalmiddel te voldoen, vordert veroordeeling van geïntimeerde om tegen overgave van voormelde coupons:

primair: a. haar ten kantore van geïntimeerde te 's Gravenhage te betalen \$ 450 in gemunt goudgeld van de Vereenigde Staten van Amerika van den standaard van gewicht en gehalte, zooals die voor het gemunte goudgeld dier Staten op 1 Januari 1927 bestonden, zijnde een gewicht van 11610 «grains» (752.3157978 gram) van 9/10 «fineness», vermeerderd met een bedrag in dezelfde gouden dollars gelijk aan 6 pct per jaar, over het tijdvak van den dag der dagvaarding tot dien der voldoening; of, 't zij ten kantore van geïntimeerde te 's Gravenhage, 't zij — ter keuze van geïntimeerde — ten hoofdkantore van de firma Dillon, Read & Co. te New-York — het op de coupons aangewezen betaalkantoor — haar te betalen zodanig bedrag in Nederlandsche Courant als vertegenwoordigt de waarde van \$ 450 goudgeld als voorzeggd naar den alsdan ter vrije goudmarkt geldende prijs, voor zooveel noodig berekend met inachtneming van den dan aldaar geldenden wisselkoers op de plaats van betaling, vermeerderd met een bedrag in Nederlandsche Courant gelijk aan 6 pct. per jaar, sedert den dag der dagvaarding tot dien der voldoening;

subsidiar: b. haar ten kantore van geïntimeerde te 's Gravenhage te leveren een hoeveelheid goud in den vorm van \$ 450 gemunt goudgeld van de Vereenigde Staten van Amerika van gemelden standaard van gewicht en gehalte, alsmede een dwangsom van f 100, of zooveel minder als in goede justitie geacht zal worden te behooren, voor elken dag dat geïntimeerde daarmede in gebreke mocht blijven gedurende meer dan 5 × 24 uren na de betekening van het vonnis of arrest, met bevel daaraan binnen dien tijd te voldoen;

meer subsidiar: c. geïntimeerde te veroordeelen om te harer keuze

hetzij te betalen het primair onder a gevorderde,

hetzij te leveren en eventueel te betalen het onder b gevorderde,

hetzij ten hoofdkantore van de firma Dillon, Read & Co. in the Borough of Manhattan in de stad en den staat New-York aan appellante tegen overgave van voormelde coupons te verschaffen in alsdan in de Vereenigde Staten van Amerika wettig betaalmiddel een bedrag, vertegenwoordigende de waarde van de voormelde hoeveelheid van 11610 «grains» (752.3157978 gram) van 9/10 «fineness» volgens den alsdan ter vrije goudmarkt geldenden prijs, berekend met inachtneming van den alsdan aldaar geldenden wisselkoers ter plaatse dier vrije goudmarkt op New-York, vermeerderd met een bedrag van 6 pct. per jaar te rekenen van den dag der introductieve dagvaarding tot dien der voldoening;

met bepaling, dat bij gebreke van het kenbaar maken van voormelde keuze aan appellante binnen 5 × 24 uur

na beteekening aan geïntimeerde van het in deze te wijzen arrest of nadat geïntimeerde hare keuze tusschen een der drie voormelde praestatiën zal hebben kenbaar gemaakt, bij gebreke van nakoming binnen 3 weken na het kenbaar maken daarvan, door geïntimeerde aan appellante zal worden betaald een dwangsom van f 100 per dag gedurende welken geïntimeerde in gebreke zal zijn of zooveel minder als geacht zal worden in goede justitie te behooren;

geheel subsidiair: dat is voor het geval, dat de rechter mocht oordeelen, dat het verschaffen van voormeld goudgeld der Vereenigde Staten van Amerika overeenkomstig den inhoud van de, in de introductieve dagvaarding vermelde door geïntimeerde aangegane verbintenis practisch wél mogelijk ware, geïntimeerde te veroordeelen om ten voormelde Hoofdkantore der firma Dillon, Read & Co. tegen overgave van voormelde coupons te verschaffen \$ 450 in gemunt goudgeld van de Vereenigde Staten van Amerika van den standaard van gewicht en gehalte, zooals die voor het gemunte goudgeld van de Vereenigde Staten van Amerika op 1 Januari 1927 bestond,

met bepaling, dat bij gebreke van voldoening daaraan binnen 3 weken na beteekening van het in deze te wijzen arrest, geïntimeerde aan appellante zal betalen een dwangsom van f 100 per dag, waarop geïntimeerde in gebreke zal blijven, of zooveel minder als geacht zal worden in goede justitie te behooren, alles cum expensis;

O. dat de Rechtbank bij het beroepen vonnis zich evenwel heeft vereenigd met het verweer van geïntimeerde, dat de wetten van den Staat New-York, welke de overeenkomst van partijen beheerschen, haar van de verplichting om hetzij in gouden munt van de Vereenigde Staten hetzij in een ander te New-York geldig betaalmiddel op goudbasis te betalen hebben ontheven en, waar niet betwist is dat geïntimeerde ten kantore van Dillon, Read & Co. te New-York tijdig het bedrag der verschuldigde rente in papieren dollars ten behoeve der rechthebbenden heeft gedeponeerd, appellante niet-ontvankelijk verklaard heeft in al hare vorderingen;

O. dat appellante bij hare appèl-conclusie tegen die beslissing is opgekomen en hare grieven als volgt heeft samengevat:

1. Ten onrechte heeft de Rechtbank aangenomen dat het onderhavige goudbeding niet eene goudmunt-clausule, doch eene goudwaarde-clausule zou zijn.

2. Ten onrechte is beslist dat ofschoon, zooals vaststaat, betaling in goud te New-York thans niet mogelijk is, New-York als betalingsplaats niet is vervallen.

3. Ten onrechte is de voormelde Joint Resolution, onder miskening van hare beteekenis, ten deze toepasselijk verklaard.

O. dat de verbintenis van geïntimeerde jegens appellante als couponhoudster bepaald wordt door den inhoud van de coupon, dien van de obligatie waarbij zij behoort en, krachtens verwijzing daarnaar in deze laatste, door de bepalingen van de overeenkomst — Indenture — dd. 1 Januari 1927, aangegaan te New-York tusschen geïntimeerde en de American Exchange Irving Trust Company als trustee voor alle tegenwoordige en toekomstige obligatie- en couponhouders, bevattende voorwaarden van de bovengenoemde geldleening, die door geïntimeerde in haar geheel geplaatst was bij Dillon, Read & Co. te New-York, welke tevens bij afzonderlijk contract was aangewezen als «fiscal agent» om voor den dienst der leening te zorgen;

O. dat de coupon inhoudt: «Upon the surrender hereof de Bataafsche Petroleum-Maatschappij will pay to bearer at the principal office of Dillon Read & Co. in the Borough of Manhattan, City and State of New-York, ... Dollars in gold coin of the United States of America of the Standard of weight and fineness as it existed on January 1, 1927, ... being six month's interest ...» etc., terwijl de obligatie en de Indenture (art. 2, Sectie 1) den betalingsplicht zoo van hoofdsom als van rente in dezelfde bewoordingen omschrijven;

O. dat de Indenture voorts bij art. 11 Sectie 5, bepaalt:

«This indenture ... the debentures issued hereunder and the coupons appertaining thereto ... and all rights arising under any of the same shall be construed and determined in accordance with the laws of the State of New-York and the performance of each thereof shall be governed and enforced according to such law»;

O. dat ook al hadden de partijen bij de Indenture zich en hare rechtverkrijgenden niet aldus contractueel aan het recht van den Staat New-York onderworpen, dit toch ten deze toegepast zou moeten worden, waar het geldt eene leening, aangegaan te New-York in dollars, die ook daár moesten worden gestort en zijn gestort, terwijl ook daar de rentebetaling en de terugbetaling moest geschieden;

O. nu dat door «Executive Orders» van den President van de Vereenigde Staten, daartoe door het Congres gemachtigd, respectievelijk van 5 en van 20 April 1933, is verboden het bezitten van gouden munt boven een bedrag van 100 dollars en de uitvoer van goud, waarmede, zooals ook appellante toegeeft, goudgeld in de Vereenigde Staten feitelijk aan het verkeer was onttrokken en betaling daarin dus niet meer mogelijk was;

O. dat vervolgens door de Public Resolution no. 10 of Joint Resolution, van 5 Juni 1933, vastgesteld door het Congres der Vereenigde Staten, is bepaald dat «every provision contained in, or made with respect to, any obligation which purports to give the obligee a right to require payment in gold or a particular kind of coin or currency, or in an amount in money of the United States measured thereby, is declared to be against public policy; and no such provision shall be contained in, or made with respect to— any obligation hereafter incurred. Every obligation heretofore or hereafter incurred, whether or not any such provision is contained therein or made, with respect thereto, shall be discharged upon payment, dollar for dollar, in any coin or currency which at the time of payment is legal tender for public and private debts»;

O. dat appellante heeft betwist dat deze Joint Resolution, een federale monetaire wet, zou behooren tot de ten deze toepasselijk verklaarde «laws of the State of New-York», daar partijen bij de Indenture hiermede kennelijk slechts op het oog gehad zouden hebben het in den Staat New-York krachtens zijn eigen wetgeving bestaande geschreven of aldaar geldende ongeschreven recht, maar niet de federale wetten, zeker niet die betreffende het muntwezen, aangezien zij immers, blijkens het opnemen van de goudclausule, de bedoeling hadden de obligatiehouders te waarborgen tegen depreciatie van den dollar en deze alleen mogelijk was door toedoen van den federalen wetgever, als uitsluitend bevoegd tot regeling van het muntwezen;

O. dat inderdaad bij art. 1 van de Constitutie van de Vereenigde Staten o.a. het muntwezen is verklaard te behooren tot het gebied dat is voorbehouden aan het wetgevend gezag van de federatie; dat echter art. 6 der Constitutie bepaalt: «This Constitution and all the Laws of the United States which shall be made in pursuance thereof ... shall be the supreme Law of the Land and the judges in every State shall be bound thereby, anything in the Constitution or Laws of any State to the contrary notwithstanding»;

O. dat derhalve de federale wetten in elken afzonderlijken Staat dezelfde rechtskracht hebben als de wetten die in dien Staat door zijn eigen wetgevende macht tot stand gebracht zijn en dus — wat appellante in 't algemeen ook niet betwist — behooren tot de wetten van dien Staat;

dat 't dan echter niet aangaat om uit het opnemen van de goudclausule, zonder meer, af te leiden dat degenen die de onderhavige geldleening sloten en zich daarbij uitdrukkelijk onderwierpen aan de wetten van den Staat New-York, daaraan den door appellante gewildens beperkten,

van de algemeene beteekenis afwikkenden, zin zouden hebben gehecht;

dat al evenmin aannemelijk is de stelling van appellante, dat zij alleen de op 1 Januari 1927 geldende wetten zouden bedoeld hebben en niet die welke later tot stand mochten komen, een stelling waarvoor geen enkele grond is aangevoerd;

dat derhalve ook de Joint Resolution van 5 Juni 1933 moet gerekend worden onder het door de oorspronkelijke contracten toepasselijk verklaarde recht;

O nu ten aanzien van de bovenvermelde grieven van appellante:

dat zij bij hare eerste grief terecht opkomt tegen de opvatting van de Rechtbank als zoude het overeengekomen goudbeding een goudwaarde- en niet een goudenmuntclausule zijn;

dat immers de duidelijke woorden van die clausule, zoo op de coupon als in de obligatie en de Indenture, geen andere uitlegging toelaten dan dat geïntimeerde zich heeft verbonden het verschuldigde aantal dollars te betalen in gouden munt van de Vereenigde Staten van het aangegeven gehalte, wat trouwens door geïntimeerde volmondig wordt erkend;

O. dat appellante echter ten onrechte uit het feit dat de voorwaarden der geldleening haar recht geven op betaling te New-York in goudgeld, in verband met het mede vaststaande feit dat sedert de bovengemelde Executive Orders van April 1933 zoodanige betaling aldaar niet meer mogelijk is, de gevolgtrekking maakt — tegen welker verwering zij bij haar tweede grief opkomt — dat dientengevolge New-York als plaats van betaling zou zijn vervallen en vervangen door wat zij noemt de ten aanzien dezer toonder-obligaties en coupons «natuurlijke» plaats van betaling, d. i. de zetel van geïntimeerde te 's Gravenhage, welke stelling appellante verdedigt met het betoog dat het object der verbintenis is betaling in goud, betaling te New-York slechts een nevenbeding en dus een betaling op de overeengekomen wijze niet meer kan plaats hebben, de hoofdverplichting moet gehandhaafd worden, het nevenbeding gewijzigd, zeker volgens de bedoeling van het onderhavige contract, 't welk is gesloten «for the equal and proportionate benefit and protection of all and singular present and future bearers ... of the debentures and the coupons thereto appertaining» en daartoe als een der essentialia de goudclausule heeft opgenomen;

O. immers dat — daargelaten of in de aangehaalde, in den considerans der Indenture voorkomende zinsnede de nadruk niet moet vallen op «equal and proportionate», «all and singular» en «present and future», meer dan op «benefit and protection» — geïntimeerde terecht opmerkt dat daaraan niet die beteekenis mag gehecht worden, dat de overeenkomst in het uitsluitend belang van ééne der partijen zou zijn gesloten en al hare bedingen dienovereenkomstig zouden moeten worden uitgelegd; dat véilig mag aangenomen worden, dat de aanwijzing van New-York, en wel het kantoor van haren fiscal agent, als plaats van betaling door geïntimeerde zal zijn bedongen, die als reden daarvoor dan ook heeft opgegeven dat zij het vooruitzicht had daar steeds de beschikking te hebben over de noodige betaalmiddelen en dus bij betaling te New-York geen risico van transport of koersverlies te zullen hebben;

dat het in elk geval niet aangaat dat als één geheel bedongen praestatie — betaling van een zeker aantal gouden dollars bij Dillon Read & Co. te New-York — te splitsen in een hoofd- en een nevenbeding en dan, op grond dat nakoming van dat hoofdbeding onmogelijk is geworden, het nevenbeding opzij te zetten;

dat ook een «natuurlijke» plaats van betaling — gesteld al dat de woonplaats van den debiteur in 't algemeen als zoodanig ware te beschouwen — niet in aanmerking kan komen, wanneer een bepaalde plaats bij de overeenkomst aangewezen is;

dat de door appellante gewilde vervanging van die plaats alleen zou zijn te aanvaarden wanneer of de overeenkomst

zelve of de wetten van den Staat New-York haar voorschreven, wat appellante echter niet beweert;

dat er trouwens voor die vervanging ook geen enkele reden bestaat, aangezien voldoening in Amerikaansch goudgeld van al hetgeen geïntimeerde krachtens de overeenkomst zou hebben te betalen haar, wegens het uitvoerverbod uit Amerika, te 's Gravenhage praktisch wel evenmin mogelijk zou zijn als te New-York, terwijl betaling in papieren dollars op goudbasis, waarmede appellante ongetwijfeld genoeg zou moeten nemen, geïntimeerde even goed mogelijk is te New-York als te 's Gravenhage;

O. dat dus ten slotte overblijft de vraag, waarop de derde grief van appellante betrekking heeft, of geïntimeerde krachtens de Joint Resolution ook van de verplichting tot betaling op goudbasis is ontheven, zijnde 't in confesso dat de Rechtbank zich in haar vonnis minder juist uitdrukt waar zij zegt dat die Wet betaling op goudbasis verbiedt;

O. dat die vraag hare beantwoording vindt in de duidelijke bewoordingen der Resolution, waarbij elke overeenkomst die recht geeft op betaling 't zij in goud, 't zij in een andere muntsoort, 't zij in een op den voet daarvan te berekenen geldsbedrag, wordt verklaard te zijn in strijd met het algemeen belang en op dien grond, elke aldus aangegane verplichting wordt verklaard te zijn gekweten door betaling van het nominale aantal dollars in elk op het oogenblik der betaling wettig betaalmiddel — dus ook in papier;

O. dat, terwijl de overige tegen de toepasselijkverklaring dier wet door appellante aangevoerde bezwaren reeds boven weerlegd zijn, alleen nog ter toetsing overblijft hare stelling, dat deze in het — vermeend — nationaal belang van de Vereenigde Staten uitgevaardigde, natuurlijk slechts territoriaal geldende, wet, waardoor met terugwerkende kracht essentiële bedingen van gesloten overeenkomsten krachteloos worden gemaakt en schuldeischers, die aanspraak hadden op betaling in goud, een groot deel van hun recht verliezen, niet mag worden toegepast door den Nederlandschen rechter in een geding tusschen Nederlandsche partijen, als zijnde in flagranten strijd met de Nederlandsche openbare orde, d. i. met beginselen waarop de Nederlandsche maatschappij en het maatschappelijk verkeer in Nederland steunen, met name het beginsel dat pacta sunt servanda, neergelegd in art. 1374 B. W., en het beginsel dat geen onteigening mag plaats hebben zonder schadevergoeding;

O. dat de vraag of de Joint Resolution inderdaad het belang van de Vereenigde Staten dient niet ter beoordeeling van den Nederlandschen rechter staat;

dat deze echter, juist krachtens het beginsel van Nederlandsch recht dat overeenkomsten behooren te worden nagekomen, verplicht is ook het vreemde recht dat partijen zelve in hare overeenkomst hebben opgenomen toe te passen, onverschillig of de procederende opvolgers der oorspronkelijke obligatie- en couponhouders zijn Nederlanders of vreemdelingen, waarbij van toepassing der vreemde wet buiten haar territorium geen sprake is;

dat daarbij inderdaad het voorbehoud geldt dat het vreemde recht — en evenzoo elk ander beding in de overeenkomst — niet strijde met Nederlandsche beginselen van openbare orde en goede zeden, maar dit ook met de bepalingen van de Joint Resolution niet het geval is;

dat vooreerst de elementen van onteigening — ontneeming en overgang van eigendom — daarin te eenenmale ontbreken maar appellante bovenal over het hoofd ziet dat het «pacta servanda» geschreven is voor contracterende partijen maar niet voor den wetgever en dan ook de gevallen dat de Nederlandsche wetgever bij wijze van noodmaatregel in buitengewone omstandigheden ingegrepen heeft in verkregen rechten, berustende op privaatrechterlijke contracten, juist in de latere en laatste jaren zoo talrijk zijn, dat het vreemd aandoet appellante te hooren ver-

kondigen dat wat de Joint Resolution in de Vereenigde Staten deed is in flagranten strijd met de Nederlandsche begrippen van openbare orde;

O dat uit alles volgt dat de Amerikaansche wetten, waaraan partijen zijn onderworpen, geïntimeerde de nakoming van hare verplichting om in Amerikaansch goudgeld te betalen hebben onmogelijk gemaakt en hare verplichting om op goudbasis te betalen hebben opgeheven, zoodat geen harer vorderingen appellante kan volgen en het beroepen vonnis zij 't met wijziging van gronden, moet worden bevestigd;

Recht doende in hooger beroep:

Bevestigt bovenvermeld op 15 Februari 1934 door de Rechtbank te 's Gravenhage tusschen partijen gewezen vonnis;

Veroordeelt appellante in de proceskosten van het hooger beroep, tot deze uitspraak aan de zijde van geïntimeerde begroot op f 1000. (Weekblad van het Recht).

## WETGEVING

### Koninklijk besluit van 13 Januari 1935 houdende reglementeering van den leurhandel

#### Voordracht aan den Koning

Sire,

De regering rekent het tot haar plicht aan Uwe Majesteit een ontwerp aan te bieden van koninklijk besluit — te treffen krachtens de bepaalde machten aan Uwe Majesteit toegekend door de wet d.d. 31 Juli 1934, verlengd en aangevuld door deze d.d. 7 December van datzelfde jaar, met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering der openbare lasten — houdende eene nauwkeurige en doeltreffende reglementeering van den leurhandel in het land.

In den loop dezer laatste jaren, heeft de leurhandel een aanzienlijke uitbreiding genomen evenzeer door de gestadige verruiming van de keuze der aangeboden producten als door het buitengewoon toenemen van het aantal leurhandelaars.

Dit verschijnsel biedt groote gevaren voor den normalen gang van onzen binnenlandschen handel, alsmede voor het maatschappelijk welzijn van den middenstand.

Inderaad, de leurhandel brengt weinig algemeene onkosten met zich, vergemakkelijkt het gebruik van bedrieglijke of oneerlijke mededingingsmiddelen en laat toe de fiscale lasten gemakkelijk te ontduiken.

Afgezien van het onverwacht afzetgebied door den leurhandel geboden aan gestolen, gesluikte, minderwaardige en nuttelooze koopwaren, laat hij den oorsprong der koopwaar en de eenzelveheid van den handelaar in 't onbekende; er bestaat geen enkel schriftelijk spoor dat de voorwaarden der verrichtingen aangeeft en elk verhaal op de verantwoordelijkheid van den verkoper wordt onmogelijk.

Eindelijk, is de leurhandel, zooals hij thans wordt uitgeoefend, maar al te dikwijls een ongezonde afleiding voor de werkloosheid terwijl hij tot ongewenschte inwijking en ongecontroleerden invoer aanleiding geeft.

Het blijkt noodig een reglementeering in te voeren; zij beantwoordt trouwens aan de dikwijls geuite wenschen van de Kamers van Koophandel, van de Kamers van Ambachten en Neringen en van den Hoogen Raad van den Middenstand.

De reglementeering beoogt het indentificeeren van de leurhandelaars zooals het handelsregister den metterwoon gevestigden handelaar, of diens bijhuis of agentschap identificeert. Te dien einde, wordt de leurhandelaar geïmmatriculeerd op het arrondissementscommissariaat of op

het Departement van Economische Zaken; wijders, dient hij drager te zijn van zijn inschrijvingskaart en van een zichtbaar herkenningsteeken.

Kaart en herkenningsteeken mogen niet worden afgeleverd aan hen wier voorgaanden slecht zijn, noch aan de zwakzinnigen; de vreemdelingen kunnen er geen aanspraak op maken behoudens zekere voorwaarden van verblijf en van wederkeerige reglementeering van land tot land. Kaart en herkenningsteeken kunnen worden afgenomen hetzij bij beslissing tot verbeurdverklaring op grond van een vonnis van veroordeeling, hetzij bij beslissing van de administratieve overheid.

Het besluit bepaalt de koopwaren welke alleen in den leurhandel mogen worden verkocht maar kent tevens aan Uwe Majesteit de macht toe om den leurhandel van andere producten toe te laten. Het onttrekt ten slotte aan de reglementeering, den leurhandel in vee en paarden, den verkoop door den voortbrenger, den fokker, den visscher of den jager, hetzij persoonlijk, hetzij door een aangeestelde, van de hoeveproducten en van de binnenlandsche producten der vischvangst en der jacht, alsook den leurhandel in den lokalen van tentoonstellingen erkend door den Minister die den binnenlandschen handel in zijn ambtsbevoegdheid heeft.

Wij hebben de eer te zijn,

#### Koninklijk Besluit.

Leopold III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet dd. 31 Juli 1934, verlengd en aangevuld door deze dd. 7 December van ditzelfde jaar waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering der openbare lasten, en, inzonderheid, de alinea's I, a, III, d en g, IVbis en V, van artikel I van deze wet;

Op de voordracht van Onzen Ministerraad,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel I. Wordt beschouwd als leurhandel, voor de toepassing van dit besluit:

1° Elke handel die bestaat in het rondventen van deur tot deur met rechtstreeksch aanbod van de te koop gestelde waar, zelfs wanneer het aanbod slechts gericht is tot bepaalde categoriën van personen;

2° Elke handel die wordt uitgeoefend op den openbaren weg, zelfs wanneer de handelaar die hem uitoefent steeds dezelfde standplaats inneemt;

3° Elke handel die wordt uitgeoefend op een openbare markt, zelfs wanneer de betrokken handelaar zich beperkt tot één en dezelfde markt.

Worden beschouwd als openbare markten alle voor het publiek toegankelijke plaatsen, waar niet in vereeniging gegroepeerde handelaars hun waren te koop stellen.

Art. 2. Alle leurhandel is verboden:

a) Aan hen van wie de kaart van leurhandelaar werd afgenomen bij gerechtelijke of administratieve beslissing.

Art. 3. De kaart van leurhandelaar wordt afgeleverd door den arrondissementscommissaris van het domicile van den betrokken handelaar, indien deze van Belgische nationaliteit is, en door den Minister die den binnenlandschen handel in zijn bevoegdheid heeft, zoo de betrokken handelaar niet van Belgische nationaliteit is.

Bedoelde kaart is strikt individueel en persoonlijk; zij moet worden vertoond op elk verzoek van de politie, van de rijkswacht of van de ambtenaars aangeduid bij koninklijk besluit, zooals voorzien is bij artikel 16.

Art. 4. De kaart van leurhandelaar wordt geweigerd:

a) Aan hen die zich op kennelijke wijze overgeven of overgegeven hebben aan de ontucht;

b) Aan hen die, om reden van hun voorgaanden of van hun geestestoestand, een gevaar kunnen zijn voor de openbare veiligheid;

c) Aan hen die grootelijks tekortkomen aan hun fiscale verplichtingen.

d) Aan de vreemdelingen die niet, sinds tenminste één jaar, toelating hebben verkregen om hun woonplaats in België te vestigen, en aan hen welke niet behooren tot een land waarvan de wetgeving aan de Belgen de bij dit besluit voorziene voordeelen toekent.

Wijders zal de Minister, die den binnenlandschen handel in zijn ambtsbevoegdheid heeft de kaart van leurhandelaar weigeren of afnemen aan den vreemden handelaar die schaadte aan 's lands economisch belang.

Art. 5. De kaart van leurhandelaar is geldig tot den laatsten dag der maand Februari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin ze werd afgeleverd.

Zij kan ten allen tijde worden teruggetrokken:

a) Bij gerechtelijke beslissing, overeenkomstig artikel 15 van dit besluit;

b) Bij beslissing van den Minister die den binnenlandschen handel in zijn ambtsbevoegdheid heeft, in de gevallen voorzien bij artikel 4 of wanneer de titularis der kaart een vreemde is en 's lands economische belangen zulks vereischen.

Art. 6. De handelaar of de vennootschap die een leurhandel uitoefent bij bemiddeling van bedienden, arbeiders of aangestelden, dient, voorafgaandelijk, voor zich zelf en voor elken van dezen de kaart van leurhandelaar te hebben bekomen.

Bedoelde bedienden, arbeiders of aangestelden dienen minstens 16 jaar oud te zijn; zij zijn onderworpen aan dezelfde voorwaarden en verplichtingen als de leurhandelaars die voor eigen rekening werken.

Door toedoen van den werkgever, worden de bedienden, arbeiders of aangestelden ingeschreven in een register speciaal daartoe gehouden door den arrondissementscommissaris van het domicilie of van den maatschappelijken zetel van den werkgever.

Art. 7. Elke leurhandelaar dient, op het oogenblik dat hij zijn koopwaar aanbiedt, op zichtbare wijze, een herkenningsteeken te dragen dat zijn inschrijving in het register van den arrondissementscommissaris weergeeft.

De bedienden, arbeiders of aangestelden die den leurhandel uitoefenen voor rekening van een andere, dienen een herkenningsteeken te dragen dat de inschrijving weergeeft van hun werkgever.

Art. 8. Het model en de kostprijs van de kaart en van het herkenningsteeken van leurhandelaar worden bepaald bij koninklijk besluit, alsook de te vervullen formaliteiten om ze te bekomen of te hernieuwen.

Art. 9. Elke leurhandelaar is gehouden de herkomst van zijn koopwaar aan te duiden en zich te leenen tot elken onderzoeksmaatregel bij elk verzoek van de politie, van de Rijkswacht of van de ambtenaars aangeduid bij het koninklijk besluit voorzien bij artikel 16.

Art. 10. De leurhandel op den openbaren weg of van deur tot deur is alleen toegelaten aan de handelaars in ongemanufactureerde eetwaren, in brood, in bieren, in limonaden en tafelwater, in tabakken, in sigaren en sigaretten, in brandstoffen, in kleine kramerijwaren, in bloemen, in dagbladen en tijdschriften, alsook aan de ambachtslieden die de voortbrengselen van hun arbeid verkoopen, zooals de mandenmakers, de ketellappers, de houtsnijders.

De Koning kan, onder de voorwaarden en op tijd en plaats door Hem bepaald, den leurhandel toelaten op den openbaren weg of van deur tot deur, wanneer Hij van oordeel is dat bedoelde handel de normale voorwaarden der mededinging niet ontwricht en niet schaadte aan het belang der verbruikers.

Hetzelfde recht behoort aan de arrondissementscommissarissen, in hun arrondissement, en aan de burgemeesters, in hun gemeente. Hun beslissing kan, ten allen tijde, worden tenietgedaan bij koninklijk besluit.

Art. 11. De Koning bepaalt de uren waarop het rondventen van deur tot deur verboden is; deze bepaling doet geen afbreuk aan de reglementen en besluiten bedoeld bij artikel 18.

Art. 12. Wordt gestraft met een gevangenisstraf van 1

tot 7 dagen en met een geldboete van 10 tot 25 frank of met één van deze twee straffen:

a) Hij die een leurhandel uitoefent in overtreding van artikel 2, litt. a;

b) Hij die wederrechtelijk gebruik maakt van een kaart of herkenningsteeken van leurhandelaar, of van een verjaarde kaart gebruik maakt;

c) Hij die inbreuk maakt op de artikelen 3, alinea's 2, 7, 9 en 10, alsook op de besluiten getroffen in uitvoering van artikel 11;

d) De werkgever die niet al de verplichtingen heeft nageleefd welke hem worden opgelegd door artikel 6, en de bediende, arbeider of aangestelde die wetens en willens de beschikkingen van hetzelfde artikel overtreedt.

Art. 13. Wordt gestraft met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 1 maand en met een geldboete van 26 tot 200 frank:

a) Hij die zijn kaart of herkenningsteeken uitleent of afstaat ten einde aan een andere toe te laten een leurhandel te drijven, alsook hij die van deze kaart of dit herkenningsteeken gebruik maakt;

b) Hij die een leurhandel uitoefent nadat zijn kaart hem werd afgenomen of gedurende het tijdperk dat het uitoefenen van dergelijken handel hem uit hoofde van een gerechtelijke beslissing werd verboden;

c) Hij die zich een kaart of een herkenningsteeken van leurhandelaar doet afleveren door bedrieglijke middelen of leugenachtige verklaringen.

De beschikkingen van kapittel VII en artikel 85 van het boek I van het Strafwetboek zijn van toepassing op deze inbreuken.

Art. 14. Elke namaak, vervalsching of verandering van de kaart wordt gestraft zooals de namaak of de vervalsching voorzien bij artikel 198 van het Strafwetboek.

Art. 15. In de gevallen voorzien bij artikelen 14 en 14, beveelt de rechter de verbeurdverklaring van de kaart en van het herkenningsteeken. Hij kan tevens aan den veroordeelde verbod opleggen een leurhandel te drijven gedurende een tijdperk van één tot drie jaar dat aanvang neemt op 1 Maart van het jaar dat volgt op dat der aflevering van de verbeurd verklaarde kaart.

Artikel 9 van de wet d.d. 31 Mei 1888 is niet toepasselijk op de verbeurdverklaring en het verbod voorzien bij dit artikel.

Art. 16. Een later te treffen besluit zal ambtenaars aanduiden en hen speciaal belasten met het nagaan van de uitvoering van dit besluit en het vaststellen van de inbreuken; hetzelfde geldt voor de besluiten van tenuitvoerlegging, dit alles onverminderd de taak ten laste van de officieren en agenten der gerechtelijke politie.

Art. 17. Vallen niet onder de beschikkingen van dit besluit:

a) De leurhandel in vee en paarden;

b) De leurhandel in akkervruchten, alsook de leurhandel in de voortbrengselen van het vee en van het neerhof en deze in de binnenlandsche producten van jacht en vischvangst, in zoover de verkoop rechtstreeks geschiedt door den voortbrenger, den fokker, den visscher of den jager of door hun lasthebber;

c) De leurhandel uitgeoefend in de lokalen van een door den Minister, die den binnenlandschen handel in zijn ambtsbevoegdheid heeft, erkende tentoonstelling;

d) De leurhandel uitgeoefend bij een weldadigheidsfeest, waarvan den aard werd erkend door den burgemeester; de beslissing van den burgemeester kan worden tenietgedaan door den arrondissementscommissaris.

Art. 18. De beschikkingen van dit besluit doen niet tekort aan de aanvullende reglementen en besluiten getroffen door de provincie en gemeenteverheiden, binnen de perken hunner bevoegdheid.

Art. 19. Onze Minister van Landbouw en Middenstand en Onze Minister van Economische Zaken zijn belast, elk wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit, dat vigeeren zal vanaf 30 Januari 1935.

Gegeven te Brussel, den 13<sup>en</sup> Januari 1935.

## Koninklijk besluit van 22 Januari 1935 waarbij wordt aangevuld het koninklijk besluit dd. 13 Januari 1935 houdende reglementeering van den leurhandel

Leopold III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet dd. 31 Juli 1934, verlengd en aangevuld bij deze dd. 7 December van hetzelfde jaar, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering der openbare lasten;

Gelet op het koninklijk besluit, getroffen krachtens de machten aan den Koning toegekend door de zooveen vermelde wet, dd. 13 Januari 1935, houdende reglementeering van den leurhandel en, inzonderheid, op de artikelen 9 en 16 van bedoeld besluit;

Op voordracht van Onzen Ministerraad,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. Zonder dat wordt tekort gedaan aan de ambtsbevoegdheid der gerechtelijke politie-officiëren, worden speciaal belast met de tenuitvoerlegging van 't besluit d.d. 13 Januari 1935, houdende reglementeering van den leurhandel, en van de besluiten in uitvoering daarvan getroffen: de rijkswachten, de ambtenaars en agenten der gemeentelijke politie, de inspecteurs en adjunct-inspecteurs van de fabricatie en den handel der eetwaren, de inspecteurs en controleurs der administratie van den binnenlandschen handel.

In geval van inbreuk wordt door bedoelde ambtenaars en agenten proces-verbaal opgemaakt dat rechtskracht heeft tot bewijs van het tegenovergestelde. Copij van dit proces-verbaal wordt, binnen de vijftien dagen, bezorgd aan den overtreder.

Art. 2. De ambtenaars en agenten bedoeld door artikel 1 hebben vrijen toegang tot de openbare markten.

Zij hebben het recht zich de koopwaren te laten toonen welke door den leurhandelaar worden meegevoerd in de uitoefening van zijn handel.

De leurhandelaars zijn ertoe gehouden aan de hoogerbedoelde ambtenaars en agenten al de inlichtingen te verstrekken en al de dokumenten mede te deelen die zij noodig hebben ten einde zich rekenschap te geven van de inachtneming der beschikkingen van het hoogerbedoeld besluit dd. 13 Januari 1935 en van de besluiten getroffen voor de uitvoering ervan.

Art. 3. Onverminderd de toepassing van de strengere door het Strafwetboek voorziene straffen, worden gestraft met een gevangenisstraf van acht tot vijftien dagen en met een geldboete van 25 tot 500 frank, of met slechts één van deze beide straffen:

a) Zij die hinderpalen stellen aan de bewaking uitgeoefend krachtens de artikelen 1 en 2 van dit besluit;

b) Zij die weigeren de inlichtingen te verschaffen of de dokumenten mede te deelen welke worden gevraagd krachtens dezelfde artikelen of die wetens en willens onjuiste inlichtingen verschaffen of onjuiste dokumenten mededeelen.

Art. 4. De beschikkingen van kapittel VII en van artikel 85 van Boek I van het Strafwetboek zijn toepasselijk op de inbreuken voorzien bij dit besluit.

Art. 5. Onze Minister van Justitie, Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Onze Minister van Economische Zaken zijn belast, elk wat hen betreft, met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 22<sup>e</sup> Januari 1935.

## Koninklijk besluit van 29 Januari 1935 houdende wijziging van zekere bepalingen van de wet van 1 April 1879 op de fabriek- en handelsmerken.

Voordracht aan den Koning

Sire,

Al degenen, nijveraars of handelaars, die een fabrieks- of handelsmerk deponeeren, wenschen er den eigendom van te verkrijgen in de grootst mogelijke veiligheid. Te dien einde, doen ze nagaan of een dergelijk of soortgelijk merk nog niet gedeponeerd is, vervolgens deponeeren zij het en brengen het in omloop; dit gaat gewoonlijk met groote kosten gepaard. Doch, daarna kan het gebeuren dat een andere handelaar of fabrikant opduikt, die het bewijs levert dat hij het eerste gebruik van het merk heeft gemaakt vóór hem, misschien langen tijd ervoor. Deze laatste alleen zal dan een geldige deponeering kunnen verrichten. De deponent, nochtans te goeder trouw, wordt verdronken en moet hem het merk overlaten, zonder welkdanige vergoeding ook.

Hieruit spruit de onveiligheid van de deponeering voort. Het is om er aan te verhelpen dat de regeering de eer heeft dit besluisontwerp aan de goedkeuring van Uwe Majesteit vóór te leggen.

Daar men het stelsel van de «toekennende» deponeering verwerpt, omdat de ervaring te dier zake in zekere landen opgedaan de nadeelen daarvan in het licht stelt, en daar men niet wenscht de volstreekte verplichting tot deponeeren in te voeren, verplichting die niet strookt met onze gebruiken, diende de oplossing van het probleem gezocht in een betere inrichting van de «verklarende» deponeering.

Het recht van voorrang van de deponeering zal voortaan slechts toekomen aan hem die de eerste een «kennelijk gebruik» van het merk maakt en dus niet aan dengene die van het merk een «eenvoudig gebruik» zou gemaakt hebben, ongekend door het publiek, onduidelijk of zelfs heimelijk. Er is nu geen reden meer om de verborgen vroegerheid te vreezen.

Met andere woorden, zal het karakter van kennelijkheid verworven zijn zoodra het merk op een voldoende wijze door de belanghebbende kringen zal kunnen gekend zijn. In deze voorwaarden kunnen geen moeilijkheden meer oprijzen.

Met de bewoording «kennelijkheid», die trouwens voorkomt in het Algemeen Unieverdrag, zijn onze magistraten vertrouwd en de interpretatie er van moet hun taak blijven. De draagwijdte er van zal verschillen van geval tot geval, naar gelang den aard van het merk, naar gelang den aard van de nijverheid of van den handel waarvan het de producten wil onderscheiden, naar gelang de plaats, het tijdstip of het tijdsperk van het eerste gebruik, naar gelang den sedert dien verlopen tijd, enz.. Tevens, zullen de rechters niet uit het oog verliezen dat het gemeenrecht, in geval van arglist, hier al zijn waarde behoudt en dat een nieuwe bepaling, toegevoegd aan artikel 16, hun toelaat, bij voorbeeld, een schijnbaar geldige deponeering ongeldig te verklaren omdat zij werd verricht door een agent van den eersten gebruiker, die uit hoofde van zijne bemoeiing op de hoogte was van dezes bedoelingen en deze te zijnen eigen bate voorkwam.

Overigens voorziet het ontwerp het middel om, onmiddellijk en zonder voorbehoud, aan het merk het karakter van kennelijkheid toe te kennen; het is de deponeering, eenvoudige formaliteit, die alle betwistingen zal vermijden en waartoe men, trouwens, vroeg of laat, toch zou moeten overgaan, om dengene die zich het merk wederrechtelijk toeëigende te kunnen vervolgen krachtens artikel 2, waarvan de bepalingen, wat dit betreft, onveranderd blijven.

Van internationaal standpunt uit, heeft artikel 3bis voor

doel een andere bron van onveiligheid te dempen, door den weerslag in België te regelen van de in het buitenland gestelde gebruiksdaden.

De voorrang is voortaan slechts aan een vreemd merk voorbehouden voor zoover het gedeponeerd is in een land dat, hetzij door een speciale overeenkomst, hetzij op grond van het Unieoverdrag of op grond van de Schikking van Madrid, aan de Belgische merken gelijke voordeelen verzekert, en voor zoover de deponeering gebleken is uit een ambtelijke verzameling ter beschikking gesteld van het publiek in den Belgischen Dienst voor den Nijverheidseigendom.

Deze laatste bepaling ontleend aan andere wetgevingen, inzake uitvindingsoctrooien, is noodzakelijk gebleken om te verhelpen aan de onzekerheid waartegen juist heel dit ontwerp is gericht.

Wanneer de deponeering die het gebruik vestigt in een dezer vreemde landen is verricht, kan de nietigheid van het Belgisch merk evenwel niet ingeroepen worden of de vernietiging er van niet teweeggebracht, dan binnen een termijn van drie jaar. De rechtsvordering is voorbehouden aan den eigenaar van het vreemde merk of aan den derde die er de overnemer van geworden is vóór de deponeering van het Belgisch merk.

\* \* \*

Uit de regeling uitgevaardigd door de thans vigeerende wetgeving volgt dat de vernietiging van een deponeering slechts door een gerechtelijke rechtspleging kan worden verkregen. Waarom toch zijn toevlucht nemen tot een vonnis alleen om een minnelijke schikking onder partijen te arresteren, vooral in zekere gevallen, wanneer het merk verlaten wordt wegens het optreden van een derde die klaarblijkelijk de eerste gebruikmaker is geweest?

De regeering is tevens van oordeel dat het aan den eigenaar van een merk moet toegelaten worden vrijwillig en ten allen tijde de vernietiging van zijn deponeering te eischen hetzij voor het geheel, hetzij voor een deel, voor alle of enkele der bestanddeelen, zooals voor alle of enkele van de producten waarvoor het merk oorspronkelijk was bestemd.

De administratieve rechtspleging voorzien bij artikel 16bis staat in het teeken van de thans in voege zijnde techniek voor de deponeering van een merk. Het beloop van de taxe, noodzakelijkerwijze lager voor de schrapping dan voor de deponeering, werd bepaald op 50 frank.

\* \* \*

Aldus luiden de voornaamste bepalingen van dit wetsontwerp dat, zonder aan de wet d.d. 1 April 1879 al de wijzigingen toe te brengen gevegd door de ontwikkeling van handel en nijverheid, ten minste de zware nadeelen weert die, om aan de eenpanige wenschen van de belanghebbenden te beantwoorden een spoedige en strenge verbetering eischen.

Wij hebben de eer te zijn, enz..

#### Koninklijk Besluit.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet d.d. 31 Juli 1934, verlengd en aangevuld bij deze d.d. 7 December van hetzelfde jaar, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering der openbare lasten en, inzonderheid, op artikel 1, III, c), van bedoelde wet dat luidt als volgt:

« De wetgeving op de benamingen van oorsprong en op de aanwijzingen van herkomst, op de fabrieks- en han-

delsmerken en op den nijverheidseigendom in het algemeen, in overeenstemming brengen met de huidige noodwendigheden »;

Op de voordracht van Onze Ministers, die er in Rade hebben over beraadslaagd,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. De artikelen 2, 3, 4 en 16 van de wet d.d. 1 April 1879 op de fabrieks- en handelsmerken zijn afgeschaft en vervangen door de volgende beschikkingen:

« Artikel 2. Niemand kan aanspraak maken op het uitsluitend gebruik van een merk, indien hij de deponeering er van niet heeft verricht in de vormen aangeduid bij artikel 4 van deze wet.

» Artikel 3. Het recht op het merk wordt verkregen door het eerste kennelijk gebruik in het Rijk.

» De kennelijkheid volgt hetzij uit het feit dat vóór de deponeering het merk in de belanghebbende kringen gekend was als dienende ter onderscheiding van de voortbrengselen van een nijverheidsbedrijf of van de voorwerpen van een handel, hetzij uit de deponeering zelf.

» Artikel 3bis. Het eerste gebruik zal niet kunnen volgen uit daden gesteld in het buitenland.

» Nochtans, zal het gebruik gevestigd zijn door de deponeering van het merk in een land dat bij verdrag aan de Belgische merken een gelijk voordeel verzekert, en dit vanaf het oogenblik dat deze deponeering zal gebleken zijn uit een ambtelijke verzameling ter beschikking gesteld van het publiek in den Belgischen Dienst voor den Nijverheidseigendom.

» In dit geval, zal de nietigheid van het Belgisch merk niet kunnen worden ingeroepen of de vernietiging er van teweeggebracht, dan binnen een termijn van drie jaar, te rekenen vanaf de deponeering en op rekwest van den eigenaar van het vreemde merk of van een derde die er overnemer is van geworden vóór de deponeering van het Belgisch merk.

» Artikel 4. Al wie een merk wil deponeeren is gehouden, ter griffie van de rechtbank van koophandel van de plaats waar hij in het handelsregister is ingeschreven, het model van zijn merk, in drievoudig exemplaar, vergezeld van een cliché te deponeeren.

» De deponeeringsakte wordt geschreven in een speciaal register en ondertekend en door den deponent of door zijn volmachttrager en door den referendaris of den griffier: de volmachtsbrief gaat als bijlage bij de akte.

» De akte vermeldt dag en uur van de deponeering. Zij duidt den aard van den handel of de nijverheid aan waarvoor de deponent het inzicht heeft zich van het merk te bedienen.

» Een andere uitgifte wordt binnen de acht dagen, met één der gedeponeerde modellen en met het cliché van het merk, overgemaakt aan den Dienst voor den Nijverheidseigendom, door wiens zongen de aankondiging van de deponeering, de beschrijving en de teekening van het merk in een speciale verzameling bekend gemaakt worden uiterlijk zes maand na de ontvangst der stukken.

» Artikel 16. De deponeering verricht in overtreding van de beschikkingen van deze wet zal nietig verklaard worden op verzoek van iederen belanghebbende.

» Hetzelfde zal geschieden met elke deponeering welke te kwader trouw werd vernicht.

» Het vonnis dat de nietigheid uitspreekt wordt bij kantteekening vermeld op de deponeeringsakte, zoodra het in kracht van rechterlijk gewijsde is getreden.

» Artikel 16bis. De titularis van een merk zal, ten allen tijde, de vernietiging van zijn deponeering kunnen vragen, voor het geheel of voor een deel.

» Deze vernietiging kan slaan op het merk in zijn geheel of op één of verscheidene zijner bestanddeelen. Zij kan eveneens slaan hetzij op al de producten waarvoor het

merk oorspronkelijk was bestemd, hetzij op één of verscheidene dier producten.

»Het rekwest om vernietiging wordt ingediend en de vernietiging bekend gemaakt in de vormen en voorwaarden voorgeschreven bij de artikelen 4 en 5 van deze wet, onder dit voorbehoud dat het beloop van de taxe teruggebracht wordt op 50 frank.

»Vermelding van de vernietiging wordt bij kantteekening aangebracht op de deponeringsakte.»

Art. 2. De beschikkingen van dit besluit zijn niet toepasselijk op de merken die werden gedeponeerd vóór zijn van krachtwording.

Art. 3. Onze Minister van Economische Zaken en Onze Minister van Financiën zijn belast, elk wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit, dat vigeeren zal één maand na de bekendmaking er van in het Staatsblad.

Gegeven te Brussel, den 29 Januari 1935.

## Koninklijk besluit van 29 Januari 1935 houdende inrichting van de bescherming van de gemeenschappelijke merken en wijziging van zekere bepalingen van de wet d.d. 31 Maart 1898 op de beroepsverenigingen.

### Voordracht aan den Koning

Sire,

Op het gebied van den handels- of nijverheidseigendom, is het merk ieder teeken dienende ter onderscheiding van de voortbrengselen van een nijverheidsbedrijf of van de voorwerpen van een handel. Het fabrieksmerk is het merk waardoor de fabrikant aan zijn voortbrengselen een eigen kenmerk geeft; het handelsmerk is het merk waarmee de handelaar zijn afgewerkte artikelen bekleedt vooraleer deze aan den verbruiker over te maken. Deze merken kunnen samenbestaan.

Behalve in het geval voorzien bij artikel 2 van de wet d.d. 31 Maart 1898 op de beroepsverenigingen, heeft de wet de mogelijkheid niet voorzien merken te deponeren welke groepeerings van voortbrengers of handelaars, samenwerkende vennootschappen en verenigingen zonder winstbejag zouden hebben aangenomen met het uitsluitend doel de goede faam van de door hunne leden voortgebrachte of verkochte waren te vrijwaren. Dit is ook het geval met de merken door de overheid gekozen in het belang van hare onderhoorigen.

En nochtans zijn deze merken, «gemeenschappelijke merken» genoemd, — welkdanige kenmerkende teekenen, zooals de persoonlijke merken, — zeer verspreid. Zij zijn trouwens van het grootste belang als waarborg van de herkomst of van den oorsprong, of ook nog van de goede hoedanigheid van het product.

»Het gemeenschappelijk merk heeft zijn bijzonder nut daar waar de producten gunstig bekend staan, doch waar de bijzondere ondernemingen niet belangrijk genoeg zijn om den last van het persoonlijk merk te dragen en vooral de deponering en de rechtsvervolgingen in den vreemde. Hetgeen een afzonderlijk voortbrenger niet kan ondernemen, kan door een gemeenschap wel gedaan worden.

»De gemeenschappelijke merken zijn de afbeeldende teekens bestemd om op de koopwaren te worden aangebracht om speciaal aan te duiden dat zij voortgebracht of vervaardigd werden door een groepeerings van personen of in een bepaalde plaats, streek of land.

»Zij beoogen niet de voortbrengselen van een bepaald voortbrenger te onderscheiden van die van zijn mededingers, fabrikanten van of handelaars in dezelfde pro-

ducten, maar stellen de voortbrengst van eene plaats of van eene plaatselijke vereeniging, in haar geheel, tegenover de voortbrengselen van andere streken.

»Men heeft kunnen zeggen — ten aanzien van de uitwerkselen die kunnen bekomen worden — dat de gemeenschappelijke merken zoowel verband houden met de herkomstaanwijzingen als met de merken (1).»

Er dient nochtans opgemerkt dat de bescherming van de gemeenschappelijke merken niet samenvalt met die van de oorsprongsbenamingen. Artikel 2, alinea 2, bepaalt dit trouwens uitdrukkelijk wanneer het beschikt dat «de vermelding van een herkomstaanwijzing in een gemeenschappelijk merk, in geen geval, een uitsluitend recht op het gebruik van deze aanwijzing kan in het leven roepen».

Ten einde de inheemsche wetgeving in overeenstemming te brengen met de beschikkingen van het Unieoverdrag, had de Minister van Arbeid en Nijverheid den 15 Maart 1932, in het parlement, een wetsontwerp neergelegd op de gemeenschappelijke merken. Verslag werd er over uitgebracht door den heer volksvertegenwoordiger Wauwermans in de middenafdeeling van de Kamer; het ontwerp bleef zonder gevolg (2).

De merkwaardige en met ongeduld verbeide verbetering welke de aanneming van dit ontwerp voor het Belgisch nijverheidsrecht zal beteekenen, doet de regeering er toe overgaan het aan de goed-ontbloeit de voornaamste schikkingen er van in 't kort te ontleiden.

Artikel 2, alinea 3, van de wet d.d. 31 Maart 1898, had reeds gedeeltelijk den weg ingeslagen van de wettelijke bescherming van merken toebehoorende aan groepeerings. Deze beschikking bleef echter doode letter, in de praktijk, daar de wettelijke erkenning voorbehouden was aan de beroepsverenigingen gevormd onder personen die hetzij hetzelfde beroep of gelijkaardige beroepen uitoefenden, hetzij hetzelfde ambacht of ambachten welke de fabricatie van dezelfde producten beoogen.

Voortaan, zal de wettelijke erkenning van beroepsverenigingen en van bonden van beroepsverenigingen gevormd door personen behorende tot verschillende nijverheidsbedrijven of handelshuizen, mogelijk zijn (art. 12).

Bovendien, zal het recht om gemeenschappelijke merken te deponeren aan de samenwerkende vennootschappen worden verleend. Men ziet niet in, inderdaad, waarom deze groepeerings, omdat zij handelsverenigingen zijn, en daarom alleen, niet zouden kunnen genieten van de voordelen die volgen uit de deponering van een gemeenschappelijk merk, vermits trouwens het persoonlijk merk van de vereeniging aan de leden der samenwerkende vennootschap geen enkel persoonlijk voordeel kan bijbrengen.

A fortiori, diende de regeering, het recht om een gemeenschappelijk merk te bezitten en te deponeren, te erkennen aan de vereenigingen zonder winstbejag gesproken uit de wet d.d. 27 Juni 1921, vermits wat hen betreft, het feit van een merk te scheppen bestemd om de goede faam van de door hunne leden voortgebrachte of verkochte waren te verzekeren ongetwijfeld geen handelskarakter vertoont.

Overigens, staat het vermeenderen van het aantal titularissen van gemeenschappelijke merken gelijk met het wettigen van een strekking die zich heden ten dage duidelijk afteekent. Het brengt de wetgeving ook terug binnen het kader van het Unieoverdrag dat, terwijl het aan ieder land het recht overlaat te oordeelen welke de voorwaarden zijn waaronder een gemeenschap hare merken zal kunnen doen beschermen, de machtiging om het voordeel van deze bescherming op te eischen geeft aan «al de

(1) Verslag van den heer Wauwermans, blz. 7.

(2) «Parlementaire Bescheiden», Kamer der volksvertegenwoordigers, zittingsjaar 1932-1933, wetsontwerp nr 87. Verslag van den heer Wauwermans, nr 131.

gemeenschappen waarvan het bestaan niet strijdig is met de wet van het land van oorsprong» (art. 7bis).

Buiten de bovengenoemde organismen, wordt het recht om gemeenschappelijke merken te deponeren erkend aan den Staat, aan de provinciën en de gemeenten, alsmede aan de groepeerings van provinciën of van gemeenten, handelende in het belang van de op hun grondgebied gevestigde voortbrengers.

Hetzelfde recht wordt erkend, mits een bij koninklijk besluit te verleenen machtiging, aan de instellingen van algemeen belang, welke, ten einde in staat te zijn om het gemeenschappelijk merk te deponeren, over de rechts-persoonlijkheid zullen beschikken.

De memorie van toelichting van de wet d.d. 27 Juni 1921 op de vereenigingen zonder winstbejag schrijft voor dat «het merk of de instelling van algemeene belang diegene is waarvan de werking strikt onderscheiden is van het bijzonder belang van bepaalde enkelingen», en zij voegt er aan toe «dat zulks wel degelijk het hoofd-kenmerk is van alle rechtspersonen die niet behooren tot de categorie van de eigenlijke vereenigingen».

Onder de mogelijke beneficiënten van de beschikking van artikel 1, alinea 3, van het ontwerp, zullen kunnen gerangschikt worden de instellingen van algemeen belang en dit in den ruimsten zin, daar de koninklijke machtiging tot het deponeren van het merk enkel bepaald wordt door het voorwerp en door de waarde van de groepeerings welke haar aanvraagt. De heer Wauwermans haalt aan :

«De syndicale unies en kamers die de taak hebben overgenomen van de Kamers van koophandel die bij de wet van 1875 werden afgeschaft; de erkende syndicaten; de Kamers voor neringen en ambachten; studie- en verweerorganismen zooals het «Comité central industriel», de menigvuldige groepeerings die blijf geven van hunne tusschenkomst in de kantoren tot verdeeling der bestellingen (spiegelglas, steenkolen, staal)» (1).

De regeering neemt deze opsomming over, die trouwens toch enkel voorbeelden geeft.

Doch het blijkt dat de waarde van het gemeenschappelijk merk in rechtstreeksche verhouding staat tot de voorwaarden waaraan het gebruik er van is onderworpen. En daarom, naar de bewoordingen van artikel 4, dienen de organismen welke een gemeenschappelijk merk zouden willen deponeren «in hunne statuten of reglementen de voorwaarden te bepalen waaraan het gebruik van het merk zal onderworpen zijn en tevens de toezichtsmaatregelen voor te schrijven» (2). De vrijwaring van het publiek ligt dus in de kennelijkheid aan deze reglementen gegeven en in de sanctie voorzien bij het 3<sup>e</sup> van artikel 8 van het ontwerp dat de schrapping van het merk toelaat, indien de gemeenschap welke er van geniet het laat gebruiken in strijd met het reglement van gebruik of indien zij heeft gehandeld met haar doel of met het algemeen belang.

Het reglement zal uitdrukkelijk bepalen dat het gebruik van het merk alleen is voorbehouden aan de leden voortbrengers of verkoopers — aangesloten bij of leden van het organisme — van het voorwerp waarop het is aangebracht, met dien verstande dat, zodra de aangesloten leden ophouden deel te maken van de groepeerings welke titularis is van het merk, het hun verboden is er van nog gebruik te maken en hun persoonlijk merk te hernieuwen met de afbeelding van het gemeenschappelijk merk.

Aldus, zooals de heer Wauwermans het doet opmerken (3) :

«zou het recht niet mogen afgestaan worden aan andere personen dan voortbrengers of verkoopers, bij voorbeeld

aan makelaars, tusschenpersonen. Met nog meer reden, zou het merk niet mogen dienen tot doeleinden van politieke, godsdienstige of sociale propaganda.

»Dit zou er mee gelijk staan het onderscheid weg te nemen dat bestaat tusschen de gemeenschappelijke merken en de arbeidsmerken (werkmerken) — de «labels» der Vereenigde Staten — hetzij bestanddeelen vreemd aan het product zelf.»

Luidens de bewoordingen van artikel 2 van het ontwerp «kunnen de gemeenschappelijke merken als stempels gebruikt worden en, over het algemeen, een waarborg uitmaken voor de samenstelling, het gehalte of de hoedanigheid der koopwaar».

Deze beschikking dient aldus te worden opgevat dat het aanbrengen van een gemeenschappelijk merk op een product dezelfde verklarende waarde heeft als een stempel; deze laatste veronderstelt een ijking van het gewicht, van de maat, van het gehalte, van de samenstelling, van de hoedanigheid. Dit zou echter slechts kunnen geschieden op de stellige voorwaarde dat de stempel zou aangebracht zijn overeenkomstig de toezichts- en publiciteitsmaatregelen voorgeschreven bij de artikelen 4, alinea 1, en 5 van dit ontwerp.

De artikelen 5 en 8 welke onderscheidenlijk de deponeringsformaliteiten van een gemeenschappelijk merk betreffen en de redenen tot schrapping van deze deponering behoeven geen commentaar.

Ten einde de eenvormigheid in de toepassing van de beschikkingen welke op de deponering betrekking hebben te verzekeren, werd voorzien dat er een centralisatie zou geschieden van de gemeenschappelijke merken ter griffie van de rechtbank van koophandel te Brussel.

Artikel 9 regelt de voorwaarden waaraan de vreemde gemeenschappen en openbare besturen dienen te voldoen om het voordeel van de nieuwe wetgeving te kunnen inroepen.

Artikel 2 heeft voor doel de wettige regeling toe te laten van feitelijke toestanden waaruit rechten voortvloeien welke dienen geëerbiedigd, omdat zij ontstaan zijn uit een werkelijk bezitsstaat volgende uit een kennelijk gebruik. Het voordeel van deze bepaling, trouwens een overgangsbepaling, is toepasselijk, onverminderd de rechten der derden, en op de Belgische organismen en op de vreemde gemeenschappen, voor zoover de deponering werd vernicht in de voorziene vormen en voorwaarden en binnen den termijn van twaalf maanden.

\* \* \*

Artikel 12 van het ontwerp heeft betrekking op een reeks wijzigingen welke aan de wet d.d. 31 Maart 1898 op de beroepsvereenigingen werden toegebracht.

Het slotgedeelte van de eerste alinea van artikel 2 van deze wet valt weg om aldus mogelijk te maken de wettelijke erkenning van beroepsvereenigingen en van beroepsvereenigingen gevormd door personen welke tot verschillende nijverheidsbedrijven of handelshuizen behoren, en welke komen uit de meest verschillende beroepen. Deze wetsbepaling zal trouwens slechts een feitelijken toestand bekrachtigen. En inderdaad, sinds lang reeds zijn dergelijke vereenigingen en bonden, gevormd zoowel door de werklieden als door de ondernemingsbazen, in volle werking. Zij beantwoorden trouwens aan een werkelijke behoefte. Tijdens de bespreking van de wet d.d. 1898, maakte men zich bezorgd over de groepeerings welke al de takken van de nijverheid omvatten: de ervaring heeft echter aangetoond dat deze vrees hoegenaamd niet gerechtvaardigd was.

Onder het nieuw regiem, kunnen de vereenigingen, samengesteld onder vorm van handelsvereeniging, deel maken van een beroepsvereeniging, onder beding natuurlijk het recht om deel te nemen aan de beraadslagingen en stemmingen te laten uitoefenen door een persoon, al dan

(1) Verslag, bl. 13.

(2) Indien het een merk betreft dat gedeponerd werd door een bestuurlijke overheid, bepaalt deze laatste zelf het reglement.

(3) Loc. cit., blz. 14, 15.

niet onder de aangesloten gekozen, aan wien zij, te dien einde, een schriftelijk mandaat zullen hebben gegeven.

Bovendien, kunnen de statuten van de vereeniging beslissen dat de handelsvereenigingen over meer dan ééne stem zullen beschikken. Zij dienen tevens de regelen te bepalen naar dewelke het getal stemmen wordt vastgesteld waarop ieder van haar recht heeft.

De bijvoegingen voorgesteld na de zevende lijn van artikel 4 alsook bij artikel 9 hebben betrekking, onderscheidenlijk, op de deelneming van afgevaardigden van handelsvereenigingen aan het bestuur van de beroepsvereeniging en op het vermelden van zulkdanige vereenigingen op de ledenlijst.

De beschikking welke na alinea 15 van artikel 4 ingelascht werd, beoogt de wet leniger te maken, wat het vereischte aantal aanwezigheden betreft, opdat de algemeene vergadering, samengeroepen om te beraadslagen over de ontbinding van de vereeniging of over wijzigingen aan de statuten toe te brengen, nopens dit punt, op gelijke wijze een beslissing zou kunnen nemen.

\* \* \*

De nijverheid en de handel zullen erkennen dat het vigeeren van de beschikkingen betreffende de gemeenschappelijke merken gestaafd door de wijzigingen met betrekking tot de statuten van de beroepsvereenigingen, op een doelmatige wijze zal bijdragen tot het werk van handelspropaganda en -uitbreiding dat de regeering heeft ondernomen.

Wij hebben de eer te zijn, enz..

#### Koninklijk Besluit.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstigen, Heil.

Gelet op de wet d.d. 31 Juli 1934, verlengd en aangevuld bij deze d.d. 7 December van hetzelfde jaar, waarbij aan den Koning bepaalde machten toegekend met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering der openbare lasten en, inzonderheid, op artikel 1, III, c, van bedoelde wet, dat luidt als volgt:

«De wetgeving op de benamingen van oorsprong en op de aanwijzingen van herkomst, op de fabrieks- en handelsmerken en op den nijverheidseigendom in het algemeen, in overeenstemming brengen met de huidige noodwendigheden»;

Op de voordracht van Onze Ministers, die er in Rade hebben over beraadslaagd,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. De beroepsvereenigingen en bonden van beroepsvereenigingen tot stand gekomen overeenkomstig de bepalingen van de wet d.d. 31 Maart 1898, de samenwerkende vennootschappen en de vereenigingen zonder winstbejag kunnen gemeenschappelijke merken deponeren, met het uitsluitend doel de goede faam van de door hunne leden voortgebrachte of verkochte waren te vrijwaren.

Het Rijk, de provinciën en de gemeenten, alsmede de groepeerings van provinciën of van gemeenten, handelende in het belang der op hun grondgebied gevestigde voortbrengers hebben hetzelfde recht. Deze besturen en deze voortbrengers genieten onderscheidenlijk dezelfde rechten als de bovengenoemde organismen. Zij zijn aan dezelfde voorwaarden onderworpen.

Bij koninklijk besluit kan het recht om gemeenschappelijke merken te deponeren insgelijks worden vergund aan instellingen van algemeen belang door het betrokken besluit te bepalen. Voor dergelijke verrichtingen beschikken zij over de rechtspersoonlijkheid.

In het vergunningsbesluit duidt de Koning de personen aan die het merk kunnen gebruiken.

Art. 2. De gemeenschappelijke merken kunnen als stempeels gebruikt worden, en over het algemeen een waarborg uitmaken van het gehalte, de samenstelling of de hoedamigheid der koopwaar.

De vermelding van een herkomstaanwijzing in een gemeenschappelijk merk, kan, in geen geval, een uitsluitend recht op het gebruik van deze aanwijzing in het leven roepen.

Art. 3. Op elk gemeenschappelijk merk dienen de letters M. C.-G. M. duidelijk zichtbaar aangebracht te zijn.

Het aanbrengen van een gemeenschappelijk merk is geen beletsel tegen het gelijktijdig gebruik van een persoonlijk merk.

Art. 4. De organismen die van het bij artikel 1 vermeld recht willen gebruik maken, dienen in hun statuten of reglementen de voorwaarden te bepalen waaraan het gebruik van het merk is onderworpen; zij dienen tevens de toezichtsmaatregelen te voorzien.

Indien het een merk betreft, door een bestuurlijke overheid gedeponerd, bepaalt deze laatste het reglement.

Art. 5. De verkrijgers zijn gehouden een model van het merk, in drievoudig exemplaar, met negatiefplaat, ter griffie van de rechtbank van koophandel van Brussel, te deponeren. Terzelfder griffie dient een afschrift van de statuten en van de reglementen gedeponerd; een ander afschrift wordt overgemaakt aan den Dienst voor den nijverheidseigendom bij het Ministerie van Economische Zaken.

Voor de deponering van elk gemeenschappelijk merk dient één enkele taxe betaald van 500 frank.

De gebeurlijke wijzigingen aan het merk, aan de gebruiksstatuten en -reglementen dienen in dezelfde voorwaarden gedeponerd te worden, en mits betaling van eene taxe van hetzelfde bedrag.

Art. 6. De titularis van het merk kan geen andere personen dan de aangesloten voortbrengers of handelaars machtigen om het merk te gebruiken.

Het is hem eveneens verboden eenige overdracht of afstand van het merk te doen, zelfs indien het gebruik er van opgehouden had.

Art. 7. Het recht om in rechte op te treden ter bescherming van het merk is den titularis van het merk voorbehouden.

Nochtans, kunnen de statuten of reglementen aan de leden het recht toekennen om individueel te handelen, zich aan te sluiten bij de rechtsoverdracht van de gemeenschap, of om tusschen te komen in het door haar ingespannen geding.

Art. 8. De schrapping van een gemeenschappelijk merk kan worden uitgesproken op vervolging van het openbaar ministerie of van alle belanghebbenden:

1° Indien de van het merk genietende gemeenschap ophoudt te bestaan;

2° Indien zij de bepalingen van dit besluit niet naleeft;

3° Indien zij in strijd met het reglement van gebruik, het merk laat gebruiken of indien zij in strijd met haar doel of met het openbaar belang heeft gehandeld.

De rechtsoverdracht tot schrapping dient aanhangig gemaakt bij de rechtbank van eersten aanleg te Brussel.

De beslissing wordt bij kantteekening op de deponeringsakte vermeld, overeenkomstig hetgeen voor de fabrieksmerken is voorgeschreven.

Het geschrapt merk kan door niemand en onder geen voorwendsel worden gebruikt.

Art. 9. De vreemde gemeenschappen kunnen het voordeel van dit besluit inroepen op voorwaarde:

1° Dat zij de rechtspersoonlijkheid hebben;

2° Dat hun merk beschermd zij in het land waar zij hun zetel hebben;

keurig desbetreffend verdrag met België-gebonden zij.

Onder dezelfde voorwaarden kunnen de vreemde openbare besturen het voordeel van dit besluit inroepen.

Art. 10. De bepalingen van de artikelen 3, 3bis, 4, alinea's 2 tot 4, 8 tot 15 en 16bis van de wet d.d. 1 April 1879 op de fabrieks- en handelsmerken gewijzigd bij het koninklijk besluit d.d. 29 Januari 1935 zijn eveneens toepasselijk op de gemeenschappelijke merken.

Art. 11. Onverminderd de rechten der derden, zijn de Belgische en de vreemde groepeerings- en organismen die van het voordeel bij dit besluit verleend kunnen genieten en die op het oogenblik een gemeenschappelijk merk bezitten en er een kennelijk gebruik van maken, gemachtigd om er het uitsluitend gebruik van op te eischen, door de deponeering verricht in de vormen en onder de voorwaarden bij de vorige artikelen voorzien.

Evenwel, dient de deponeering verricht binnen den termijn van twaalf maand te rekenen vanaf het van kracht worden van dit besluit.

Art. 12. De Koning bepaalt den datum waarop dit besluit van kracht wordt en bepaalt tevens de maatregelen vereischt voor de uitvoering er van.

#### Overgangsbepalingen.

Art. 13. De volgende wijzigingen worden gebracht aan de wet d.d. 31 Maart 1898 op de beroepsverenigingen:

Art. 2. De eerste alinea van artikel 2 in de volgende bewoordingen opstellen:

«Artikel 2. De beroepsvereniging is een vereniging uitsluitend gevormd voor de studie, de bescherming en de ontwikkeling van de beroepsbelangen van hare leden.»

Art. 3. De volgende bepalingen inlассhen na de vierde alinea van artikel 3:

«Handelsverenigingen kunnen lid zijn van een beroepsvereniging.

»Om deel te nemen aan de beraadslagingen en stemmingen, worden zij vertegenwoordigd door een persoon, al dan niet gekozen onder de deelgenooten, aan wien zij te dien einde, een schriftelijk mandaat hebben gegeven.

»Door de statuten der beroepsverenigingen kan worden bepaald, dat de aangesloten handelsverenigingen over meer dan één stem beschikken. Zij bepalen tevens de regelen naar dewelke het getal stemmen wordt vastgesteld waarop ieder van haar recht heeft.»

Art. 4. Aan de zevende alinea van artikel 4 de volgende bepalingen toevoegen:

«Onder de personen door de beroepsvereniging gekozen om haar te besturen of hare goederen te beheeren kunnen vertegenwoordigers der aangesloten handelsverenigingen voorkomen, mits de vereniging welke zij vertegenwoordigen, hen daartoe schriftelijk hebben gemachtigd.»

Na alinea 15 de volgende inlассhen:

«De leden die belet zijn de vergadering bij te wonen kunnen zich door een ander lid, houder eener speciale volmacht, laten vertegenwoordigen. Zij die van dat recht gebruik maken, komen in aanmerking voor de berekening van het getal der vereischte aanwezigheden.»

Art. 9. Aan artikel 9 een tweede alinea toevoegen luidende als volgt:

«Wat de aangesloten handelsverenigingen betreft, vermeldt de ledenlijst den naam en den zetel van de vereniging.»

Art. 18. De eerste alinea van artikel 18 wijzigen als volgt:

«De bonden van wettig erkende beroepsverenigingen hebben de rechtspersoonlijkheid binnen de perken en onder de voorwaarden volgende uit de voorgaande bepalingen.»

Art. 14. De laatste alinea van artikel 2 van de wet d.d. 31 Maart 1898 wordt afgeschaft.

Art. 15. Onze Minister van Economische Zaken, Onze Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg en Onze Minister van Financiën, zijn belast, elk wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 29 Januari 1935.

## Koninklijk besluit van 29 Januari 1935 houdende regeling van de maatregelen betreffende de bescherming van de nijverheidsteekeningen en modellen.

### Voordracht aan den Koning

Sire,

In den huidige stand van de Belgische wetgeving, bestaan er twee categorieën van teekeningen en modellen: de kunstteekeningen en -modellen, die beschermd worden door de beschikkingen van de wet d.d. 22 Maart 1886 op het auteursrecht, en de nijverheidsteekeningen en -modellen, onderworpen aan de regeling uitgevaardigd door de wet d.d. 18 Maart 1806.

De wet d.d. 22 Maart 1886 is een merkwaardig stuk, waarvan de bepalingen door talrijke landen werden overgenomen. Geen enkele klacht werd geuit door de titularissen van de producties waarvan zij de bescherming beoogt.

Integendeel, leidde de toepassing van de verouderde en al te weinig gekende bepalingen van de wet d.d. 18 Maart 1806 tot een volslagen mislukking. De nijveraars en de technische kunstenaars vragen thans de instelling van een regiem dat beter aangepast zij aan de hedendaagsche noodwendigheden en opvattingen en dat betere beschutting brenge tegen schadelijke praktijken vanwege weinig gewetensvolle mededingers.

Ongetwijfeld, reeds in 1863 en in 1876 werden pogingen gedaan ten einde te verhelpen aan een euvel dat door niemand werd ontkend; zij bleven echter onvruchtbaar.

Het ontwerp van koninklijk besluit dat de regeering heden aan de goedkeuring van Uwe Majesteit voorlegt, berust op het beginsel, bijna éénparig door de belanghebbende kringen aangenomen, dat éénzelfde wet, deze d.d. 22 Maart 1886, voortaan de bescherming moet verzekeren van alle beeldende voortbrenging, van de nederigste tot de meest verhevene, 't is te zeggen, zoowel wat betreft de kunstteekeningen en -modellen als wat betreft de nijverheidsteekeningen en -modellen. Alle andere oplossingen zouden slechts kunnen voor gevolg hebben een zuiver kunstmatige scheiding te handhaven tusschen de teekening «zuiver kunstgewrocht» en de teekening «zuiver technisch werk», en aan den rechter de zorg over te laten te beslissen over den aard van elke beeldende voortbrenging waarmee hij te maken heeft. Bovendien, zal het ontworpen regiem slechts neerkomen op het staven door een wetstekst van de duidelijk afgeteekende richting der huidige rechtspraak.

Het is bijna nutteloos aan te stippen dat, indien de vorm welke aan een voorwerp wordt gegeven op zichzelf een technisch effect daartelt, zulke aanleiding geeft tot toepassing van de wet op de octrooien. Eveneens, kan hetzelfde voorwerp, een geweenkolf, bij voorbeeld, terzelfder tijd de bescherming genieten en van een octrooi, in zijn technisch effect, en als model, in zijn siereffect.

De toepassing op de nijverheidsteekeningen en -modellen van de bepalingen die het auteursrecht regelen brengt, als tweede voordeel, de afschaffing met zich van de verplichte deponeering, een ingewikkelde formaliteit zoowel voor de belanghebbenden als voor de administratie.

In strijd met de hieromtrent algemeen verspreide meening, heeft de deponeering niet voor bepaald gevolg de derden nauwkeurig in te lichten mopens de uitsluitelijke rechten welke wegen op een bepaalde teekening of op een bepaald model. Inderdaad, de deponeering geschiedt onder verzegelden omslag en het proces-verbaal, waarvan kennis kan genomen worden, geeft slechts schrale inlichtingen, daar het beperkt is tot de aanduiding van de nijverheid waarop de gedeponeerde teekening of het gedeponeerd model betrekking heeft.

Overigens, wie een teekening wenschte te ontwerpen, dient zich er van te vergewissen of hij zulks doen mag, en het is hoog tijd krachtadig in te gaan tegen de strekking die leidt tot het nateekenen van anderzins werk en het nalaten van zich te wenden tot bezoldigde teekenaars. Dit plagiaat, dat bijzonder schade berokkent aan een keurkorps van werkers, zal een einde nemen zoodra maatregelen zullen vigeeren welke, uitteraard en buiten het vervullen van welkdanige formaliteiten om, den eerbied voor anderzins scheppingen zullen afdwingen.

De duur der bescherming verleend aan de nijverheidsteekeningen en -modellen, zal gelijk zijn aan den termijn bepaald bij artikel 2 van de wet d.d. 22 Maart 1886: vijftig jaar na het overlijden van den ontwerper. Men kan dit tijdperk niet overdreven achten, aangezien de thans vigeerende wetgeving een eeuwigdurende bescherming voorziet.

Wat de rechtspersonen betreft, schijnt de toepassing van de voorgestelde maatregelen geen moeilijkheden te moeten opleveren.

Indien de rechtspersonen — een handelsvereniging bij voorbeeld — het recht houdt van een natuurlijke persoon, zal het gemeenrecht toepasselijk zijn. Indien de tekening of het model het gewrocht is van één of meer loontrekkenden, gewrocht uitgevoerd voor rekening van de vereniging die er als de oorspronkelijke schepster en eigenaarster moet van aangezien worden, zal de bescherming zich uitstrekken over een tijdperk van vijftig jaar, te rekenen vanaf de schepping.

De datum van de schepping zal door alle rechtsmiddelen kunnen bepaald worden en, inzonderheid, door het proces-verbaal dat de vrije deponeering constateert waarover verder spraak.

Het ontwerp voldoet tevens aan al de eischen van internationaal standpunt uit.

Wat de rechten der Belgen in het buitenland betreft, zal de uitoefening van het recht van voorrang verzekerd zijn door de instelling van de vrije beroepen, afgezien nog van het feit dat in de landen welke het verdrag van 's Gravenhage onderteekend hebben, verdrag waarbij de internationale deponeering van de teekeningen en modellen wordt geregeld, de eenvoudige deponeering op het Bureau, te Bern, volstaat.

Wederkeerig genieten de vreemdelingen in België van dezelfde waarborg, overeenkomstig het volgende onderscheid: eensdeels, zullen de onderdanen van de landen die het Verdrag van Bern hebben onderteekend in België kunnen aanspraak maken op het voordeel van dit verdrag zoo wel voor hunne kunstteekeningen en -modellen als voor hunne nijverheidsteekeningen en -modellen; anderdeels zullen de onderdanen van de landen die het Verdrag van Bern niet hebben onderteekend in België worden beschermd onder het beding van wederkeerigheid voorzien bij artikel 30 van de wet d.d. 22 Maart 1886, gewijzigd bij deze d.d. 5 Maart 1921.

Alhoewel de deponeeringsformaliteit ophoudt verplicht te zijn, bestaan er niettemin verscheidene redenen om het behoud er van, ten vrijen titel, te voorzien. Afgezien nog dat zij in vele gevallen een uitstekend en gemakkelijk middel zal zijn om de werkelijkheid en de dateering van de schepping van de tekening of van het model vast te stellen — inzonderheid voor de rechtspersonen — zal deze deponeering tot basisdeponeering strekken en diensvolgens tot vertrekpunt voor de in het buitenland te verrichten deponeeringen.

De inrichting van de vrije deponeering zal, gezien de veelzijdigheid van het probleem dat daardoor wordt gesteld, een voorstudie vergen waarbij niet met overhaasting kan worden te werk gegaan.

Overtuigd dat de aanneming van het nieuwe stelsel aan de ontwerpers van nijverheidsteekeningen en -modellen de verhoopde bescherming zal bezorgen, stelt de Regeering aan Uwe Majesteit dan ook voor het onmiddellijk te laten vi-

geeren. Zij die meenen hun toevlucht te moeten nemen tot een deponeering, zullen voorloopig kunnen overgaan tot het vervullen van deze formaliteit ter griffie van de bevoegde arbeidsgerechten, in de vormen voorgeschreven door de vigeerende wets- en reglementsbepalingen, met dien verstande dat de duur van de bescherming natuurlijk en onveranderlijk wordt teruggebracht tot den termijn bepaald bij de wet op het auteursrecht.

De regeering is van oordeel dat de deponeeringen verricht vóór het vigeeren van dit besluit dienen onderworpen te blijven aan de bepalingen welke er op toepasselijk waren ten tijde dat ze geschieden.

De taxe welke dient gekweten bij de deponeering zou 100 frank bedragen, met een verhooging van één vijfde voor elke bijkomende eenheid welke het voorwerp uitmaakt van éénzelfde deponeering.

Wij hebben de eer te zijn,

### Koninklijk Besluit.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet van d.d. 31 juli 1934, verlengd en aangevuld bij deze d.d. 7 December van hetzelfde jaar, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering van de openbare lasten, en, inzonderheid, op artikel 1, III, c, van deze wet dat luidt als volgt:

« De wetgeving op de benamingen van oorsprong, op de aanwijzingen van herkomst, op de fabrieks- en handelsmerken, en op den nijverheidseigendom in het algemeen, in overeenstemming brengen met de huidige noodwendigheden »;

Op de voordracht van Onze Ministers, die er in Rade hebben over beraadslaagd,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. Alle teekeningen en modellen, 't is te zeggen alle schikkingen van lijnen, van figuren, van kleuren of van plastische vormen, geteekend, aangebracht, gegraveerd, gebeeldhouwd, gedreven, gegoten, geweven, geborduurd, enz., welke voor doel hebben aan een product een nieuw voorkomen of een eigenaardigen vorm te geven, zijn onderworpen aan de bepalingen van de wet d.d. 22 Maart 1886 op het auteursrecht.

Art. 2. De duur der bescherming bedraagt vijftig jaar te rekenen vanaf de schepping voor de gewrochten geschapen voor rekening van een rechtspersoon.

Art. 3. Een vrije deponeering zal bij koninklijk besluit ingericht worden.

Art. 4. De artikelen 14 tot 19 van de wet d.d. 18 Maart 1806, gewijzigd bij de wet d.d. 30 December 1925 en bij het koninklijk besluit d.d. 30 juni 1933, alsook de artikelen 425 tot 428 van het Strafwetboek van 1810, zijn afgeschaft voor de toekomst.

Nochtans, zullen de deponeeringen van nijverheidsteekeningen en -modellen regelmatig verricht overeenkomstig de hierboven hernomen bepalingen, hun waarde behouden.

### Overgangsbepalingen.

Art. 5. In afwachting dat er anders over beschikt worde, zullen de vrije deponeeringen van nijverheidsteekeningen en -modellen kunnen verricht worden en zullen aanvaard worden ter griffie van de bevoegde arbeidsgerechten.

De deponeering wordt er van verricht en het proces-verbaal wordt er van opgemaakt overeenkomstig de thans vigeerende bepalingen.

Art. 6. De taxe ten bate van den Staat, welke dient geweten bij de deponering van nijverheidsteekeningen en -modellen is bepaald op 100 frank.

Indien de deponering verscheidene nijverheidsteekeningen en -modellen bevat, zal de taxe verhoogd worden met een vijfde voor elke bijkomende eenheid.

Art. 7. Onze Minister van Economische Zaken en Onze Minister van Financiën zijn belast, elk wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit.

## MEDEDEELINGEN

### De Vervlaamsching van het Gerecht

Wij ontvingen afschrift van de hieronderstaande kranige motie ter vervlaamsching van het gerecht, uitgaande van Vlaamsche professoren en studenten, leden van het Vlaamsch rechtsgenootschap te Leuven. Dit stuk werd verzonden aan den eersten Minister en aan den Minister van Justitie en de Brusselsche Senaatcommissie.

\* \* \*

Het Vlaamsch Rechtsgenootschap der Universiteit te Leuven, zijnde de Akademische kring bij de Rechtsfaculteit te Leuven;

De ondergeteekenden, Vlaamsche Professoren, leden van het Rechtsgenootschap, vertegenwoordigers van den juristenstand aan een van de beide academische instellingen van het Vlaamsche land;

De ondergeteekenden, Vlaamsche studenten aan de Rechtsfaculteit te Leuven, vertolkers van de nationale beroepseischen der komende juristengeneratie in Vlaanderen;

Overwegende de nationale rechten en belangen van de Vlaamsche volksgemeenschap tegenover de

georganiseerde rechtsbedeeling in al hare onderdeelen; en namelijk het kultuurbelang van het Vlaamsche volk dat bij de rechtsbedeeling een vorm vergt bevorderlijk voor de nationale kultuur, en het openbaar recht van het Vlaamsche volk dat bij de rechtsbedeeling het gebruik eischt van zijn eigen taal;

Overwegende dat de nationale gaafheid van het Vlaamsche volk, in Vlaanderen elk zoogezegd recht ontzegt aan de volksvreemde minderheden en elk persoonlijk belang van volksvreemde juristen ontrent;

Dat alleen voor Brussel en de Brusselsche agglomeratie, en voor de Vlaamschekundige advokaten die sinds geruimen tijd aan de balie werkzaam zijn, op de gestelde beginselen een uitzondering kan worden geduld;

Vaststellende dat het door de Kamer van Volksvertegenwoordigers gestemde ontwerp de maximale toegevingen bevat die kunnen gedaan worden;

Sprekende hun verontwaardigd protest uit tegen de krenkende vertragingen en tegenkantingen waarmede ook weer in zake rechterlijke inrichting het Vlaamsch rechtsherstel wordt bejegend;

Verlangende met klem van al de bevoegde instanties, en namelijk van de Regeering, van den Senaat en zijne Commissie, en van de Vlaamsche mandatarissen, onmiddellijke en volledige genoegdoening, door integrale aanvaarding van het hangende wetsontwerp tot vervlaamsching van het gerecht.

Leuven, 1 Maart 1935.

\* \* \*

Volgen op twaalf bijlagen de handteekeningen van twaalf Vlaamsche Professoren, leden van het Rechtsgenootschap, en van twee honderd een en twintig Vlaamsche studenten aan de Rechtsfaculteit.

## UITGEGEVEN DOOR HET "RECHTSKUNDIG WEEKBLAD"

Prof. Mr René VICTOR : Het belang van de Nederlandsche wetenschap voor de algemeene rechtstheorie fr. 7,50

Mr F. WITTEMANS : Wederzijdsche rechten en plichten der echtelieden fr. 30,—

Mr R. VAN LENNEP : De werklozenverzekering in België fr. 30,—

Victor LEEMANS : Carl Schmitt fr. 25,—

Mr J. DE WEERDT : Samensmelting van handelsvennootschappen fr. 35,—

Prof. Mr Robert VANDEPUTTE : Het begrip van het politiek misdrijf in het Belgisch recht fr. 30,—

Prof. Mr Robert VANDEPUTTE : De nieuwe Duitse wetgeving fr. 18,—

Mr R. VAN LENNEP : De motiveering van vonnissen en arresten fr. 25,—

Dr Maria DE LANGHE : De Italiaansche « Stato Corporativo » fr. 18,—

«De Sikkel», Kruishofstraat, 223, Antwerpen.

DE BOEKHANDELAAR der Antwerpsche Juristen, Advocaten, Magistraten, Notarissen en Deurwaarders is

**EDWARD DE LAET**

BIBLIOTHEKARIS DER BALIE VAN ANTWERPEN

**ROBERT MOLSTRAAT, 27**

P.C. 1957.48

**ANTWERPEN**

**EVENEENS ANTIQUARIAAT**